

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

**Cochemská praxe – zavádění nového způsobu
interdisciplinární spolupráce
při řešení rodičovských sporů**

Bakalářská práce

Olomouc 2022

Jaromír Lorenc

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Cochemská praxe – zavádění nového způsobu interdisciplinární spolupráce při řešení rodičovských sporů“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 10. 12. 2022

Jaromír Lorenc

Děkuji tímto vedoucímu mé bakalářské diplomové práce Mgr. Martinovi Fafejtovi, Ph.D.
za odborné vedení, cenné rady, ochotu a vstřícný přístup během psaní této práce.

Dále bych rád poděkoval své rodině a přátelům, kteří mi poskytovali
důležitou podporu po celé roky mého studia.

Anotace

Jméno a příjmení:	Jaromír Lorenc
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Obor obhajoby:	Sociální práce
Vedoucí práce:	Mgr. Martin Fafejta, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Cochemská praxe – zavádění nového způsobu interdisciplinární spolupráce při řešení rodičovských sporů
Anotace práce:	Tato práce analyzuje názory kolizních opatrovníků na zavádění Cochemské praxe jako nového způsobu interdisciplinární spolupráce při řešení rodičovských sporů. Vyhodnocení kvantitativního dotazníku v konkrétním regionu přináší zajímavá zjištění, která vypovídají o tom, jaké aspekty a v jaké míře jsou zúčastněnými odborníky považovány za pozitivní či negativní. Na základě analýzy výsledků lokálního výzkumu obsahuje závěr práce doporučení použitelná pro další rozvoj Cochemské praxe.
Klíčová slova:	Cochemská praxe, rodičovský konflikt, porozvodový spor, rodičovská odpovědnost, rodinné právo, mediace, interdisciplinární spolupráce, nejlepší zájem dítěte
Title of Thesis:	Cochem practice – the introduction of a new way of interdisciplinary cooperation in solving parental disputes
Annotation:	This work analyses the opinions of social workers on the implementation of Cochem practice as a new way of interdisciplinary cooperation in resolving parental conflicts. The evaluation of a quantitative survey in a specific region produces interesting findings that tell us what aspects and to what extent are considered positive or negative by the participating professionals. As a result of the analysis of the local research results, the thesis concludes with recommendations applicable to the further development of Cochem practice.
Keywords:	Cochem practice, parental conflict, post-divorce dispute, parental responsibility, family law, mediation, interdisciplinary cooperation, best interests of the child
Počet literatury a zdrojů:	28
Rozsah práce:	47 s. (62.600 znaků s mezerami)

Obsah

Anotace	5
Úvod	7
Výzkumné otázky a stanovené cíle.....	7
Struktura a metoda práce.....	8
1 Teoretická část	9
1.1 Základní principy Cochemské praxe	9
1.2 Historický vývoj a právní úprava v Německu	9
1.3 Aktuální fungování v Německu	12
1.4 Postup zavádění v České republice.....	13
1.5 Subjekty zainteresované v interdisciplinární spolupráci	14
2 Praktická část	17
2.1 Cíle výzkumu.....	17
2.2 Výzkumná strategie	17
Dotazníkové šetření a jeho koncepce.....	17
Cílová skupina a termín sběru dat.....	18
Zaměření výzkumu na konkrétní region	19
Počet respondentů a validita výzkumu.....	19
Návratnost rozeslaného dotazníku	20
Tvorba znění výzkumných hypotéz.....	21
2.3 Dílčí výsledky výzkumu.....	23
Hlavní výzkumná otázka	23
Jednotlivé přínosy, dílčí hypotézy k ověření výzkumem:.....	23
2.4 Sumární výsledky výzkumu.....	36
Závěr a doporučení vyplývající z výzkumu	38
Literatura a zdroje	41
Seznam použitých zkratk	44
Seznam obrazových příloh.....	44
Obrazová příloha: 5× metodický postup Cochemské praxe.....	45

Úvod

Výzkumné otázky a stanovené cíle

Hlavním cílem této práce je analýza aktuálního stavu – hodnocení pozitiv či negativ při zavádění *nového způsobu interdisciplinární spolupráce pro řešení rodičovských rozvodových sporů*, jež bývá označován jako Cochemská praxe, a to analýza ve vybraném regionu pod působností Okresního soudu pro Brno-venkov.

Pro řešení tohoto úkolu se práce věnuje ověření jednotlivých hypotéz vytipovaných z odborné literatury. Těchto hypotéz bylo vybráno celkem 24 a jsou stanoveny v otázkách uvedených ve výzkumném kvantitativním dotazníku, který je určen pro odborníky – kolizní opatrovníky OSPOD. Snahou této práce je tak především potvrzení či vyvrácení těchto hypotéz. Poslední výzkumná otázka číslo 25 se věnuje sumárnímu zhodnocení přínosu tohoto systému interdisciplinární spolupráce jako celku.

V závěru se poté pokusí práce vyhodnotit, jak by aktuální zjištění ze zkoumaného regionu mohla být přínosná pro směřování dalšího rozvoje Cochemské praxe v České republice.

Primárním cílem celé práce je tedy zodpovězení následujících výzkumných otázek:

- **Co přináší podle kolizních opatrovníků zavedení Cochemské praxe v regionu?**
(v dotazníku otázky / hypotézy č. 1-24)
- **Považují kolizní opatrovníci Cochemskou praxi jako celek za přínosnou?**
(v dotazníku otázka č. 25)
- **Jak by bylo možno využít zjištěné zkušenosti pro rozvoj Cochemské praxe ve zkoumaném regionu, nebo i v ostatních regionech ČR?**
(vlastní úvahy výzkumníka, na základě jednotlivých výsledků)

Práce popisuje jednotlivé součásti systému Cochemského modelu, jeho vznik, vývoj, zainteresované subjekty, a jeho přenesení na české podmínky. Na základě těchto skutečností je práce rozdělena do několika větších kapitol, jež se budou soustředit na propojení důležitých aspektů modelu jak z jeho teoretického hlediska, tak zejména z pohledu praktického využití v České republice – a mapuje tak ucelený pohled na tento model, na jeho přínosy a limity, na zkušenosti při zavádění v regionu pod konkrétním okresním soudem.

Struktura a metoda práce

První teoretická část se zaměřuje na Cochemskou praxi obecně, její základní principy a fungování. Následně se teoretická část práce věnuje také historickému vývoji a zavádění tohoto způsobu řešení rodičovských sporů. Ten je v první řadě spojen s Německem, kde prvotně tento způsob interdisciplinární spolupráce vzniknul již v 90. letech minulého století, během let se osvědčil a je využíván napříč všemi německými regiony. V regionech ČR se postupně tato praxe zavádí od roku 2016, kdy vzniknul v této souvislosti první tým pro Cochemskou praxi v regionu pod OS Nový Jičín. Průběžně probíhá zavádění této praxe v dalších regionech. Ve zkoumaném regionu pod OS Brno-venkov došlo k zavedení od 1. 10. 2019, tedy zhruba 2,5 roku před sběrem výzkumných dat.

Druhá praktická část pak využívá veřejně dostupné kontakty na jednotlivé kolizní opatrovníky v uvedeném regionu. Výzkumná práce a její výsledky se opírají především o dotazníkové šetření, kde je odborníkům, kteří se podílí na této praxi (sociálním pracovníkům OSPOD v roli kolizního opatrovníka) poskytnut prostor pro zhodnocení jejich pohledu na klady i záporny této metody. Dotazník se řadí mezi nejpoužívanější metody k získání dat v různých typech výzkumů. Je charakterizován jako soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny, a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně. Dotazníkové šetření je tak řazeno mezi metody kvantitativního výzkumu, které umožňují získat v přijatelném časovém úseku od respondentů velké množství informací.¹

Co se týká metodologického přístupu, je v této práci pro zodpovězení výzkumných otázek použit kvantitativní výzkum, jako metoda standardizovaného vědeckého výzkumu, který popisuje jevy pomocí určitých měřitelných aspektů. V této práci je měření použito tak, aby hodnotilo vybrané hypotézy s použitím škálování v odpovědích. Výsledky takových měření jsou poté zpracovány a interpretovány s využitím grafů a statistiky.²

V závěru této práce jsou také uvedeny vlastní úvahy výzkumníka, jak by bylo možno využít zjištěné skutečnosti pro další rozvoj Cochemské praxe – a to nejen ve zkoumaném regionu, ale i v ostatních regionech ČR.

¹ Chráska, M. (2007). *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada.

² Zháněl, J., Hellebrandt, V. & Sebera, M. (2014). *Metodologie výzkumné práce*. Brno: Masarykova univerzita.

1 Teoretická část

Smyslem teoretické části této práce je především přiblížení konkrétního procesu interdisciplinární spolupráce při řešení rodičovských sporů, tzv. Cochemské praxe, jehož hlavním cílem je usnadnění celého procesu odluky či rozvodu rodičů všem jeho aktérům, zejména pak dětem.

1.1 Základní principy Cochemské praxe

Autor celého konceptu Jürgen Rudolph charakterizuje Cochemskou praxi jako proces stojící na čtyřech základních principech:

1. Snaha o co **nejrychlejší** vyřešení sporu mezi rodiči, aby konflikt dále neeskaloval a situace se nezhoršovala. Soud například nařídí jednání do 14 dnů od podání návrhu.
2. Základním principem řešení je zachování rodičovské odpovědnosti za dítě **u obou rodičů**. Otázkou tedy není, kdo z nich bude mít dítě v péči, ale jak bude mezi ně péče rozdělena.
3. Vždy je **preferována dohoda** rodičů před direktivním názorem soudu.
4. Rodiče jsou vedeni k dohodě **za pomoci odborníků**. Zpočátku může jít i o vynucenou spolupráci rodičů (pod hrozbou znevýhodnění v soudním sporu), postupně se však obvykle stává dobrovolnou.

Toto nazírání na celý proces je však do jisté míry zjednodušené, a pro účely této práce je nutné přiblížit Cochemskou praxi podrobněji. V prvé řadě je dobré říci, že se jedná o spolupráci odborníků, osob i institucí z právě těch oblastí, které jsou na rodičovských sporech účastny. Typicky jde tedy o soudce, zaměstnance úřadu sociálně-právní ochrany dětí, mediátory, rodinné poradce, psychology a další, neboť všichni ti by měli mít na řešení takovýchto sporů svůj podíl.³

1.2 Historický vývoj a právní úprava v Německu

Počátky Cochemské praxe, jak již bylo nastíněno výše, se pojí především s Německem. V letech 1992 a 1993 v německém Cochem-Zell z důvodu měnících se společenských podmínek, především pak vzrůstající rozvodovosti a nedostatečné legislativní podpory započala snaha „dosáhnout v zájmu dobra dětí urovnání sporu jejich rodičů a ve vzájemné shodě dosáhnout řešení“. Na první pohled se cíle těchto snah nemusí zdát pro laika či nezainteresovanou osobu nijak ambiciózní.

³ Rogalewiczová, R. (2019). Dítě v rodičovském konfliktu: jak zůstat dobrým rodičem i po rozchodu. Praha: Leges. s. 239-241

V očích odborníků se jednalo především o to přivést, i kdyby jen v případech těch nejzákladnějších zájmů dětí, jejich rodiče opět ke vzájemné komunikaci, a tím vytvořit základ k převzetí jejich společné rodičovské odpovědnosti. Avšak právě to je v podobných sporech základní „kámen úrazu“, a právě proto vznikla v německém Cochem-Zell tato iniciativa a zcela nová metoda.⁴

Co se týče vzniku Cochemské praxe, nelze ji odtrhnout od obecného rámce, ve kterém tento proces vznikal. Nedostatečná tamější legislativa znamenala, že tehdejší podoba německého občanského zákoníku vycházela z pojetí rodičovské péče, která náležela oběma rodičům pouze tehdy, pokud se dítě narodilo za trvání manželství a rodiče spolu žili. Pokud ale rodiče žili odděleně, rodičovská péče byla soudem přenesena pouze na jednoho rodiče. To samozřejmě v praxi znamenalo, že druhý z rodičů ztratil nejen možnost rozhodovat o svém vlastním dítěti, ale navíc se nikterak nemohl podílet na jeho výchově, neboť zákon výslovně nepřiznával ani právo se s dítětem stýkat. V případě dětí narozených mimo manželství byla většinou udělena výlučná péče matce dítěte a společná rodičovská péče tak nebyla možná vůbec.⁵ Tento stav se ukázal jako nevyhovující už na začátku 80. let, kdy se na německý ÚS obrátila skupina rodičů, kteří chtěli i po rozpadu manželství nést rodičovskou péči společně. V roce 1982 tak poprvé soud poukázal svým rozhodnutím na to, že stávající právní úprava není dostatečná. Rozhodnutí tedy sice padlo, ale opatrovnické řízení bylo stále ovlivňováno autoritativním rozhodováním soudu. První kroky ke změně se objevily až s reformou německého občanského zákoníku v roce 1988. Jednalo se o zásadní legislativní změnu, která přinesla posun v tom, že rodičovská péče (i v případě, že spolu již rodiče dítěte nežijí) náležela stále oběma rodičům, avšak praxe stále nebyla ideální. První, kdo se pokusil tento stav změnit, byli odborníci z oblasti Cochem-Zell.⁶

Je dobré říci, že ani v německém Cochem-Zell nevznikla tato spolupráce tzv. na „zelené louce“. Už před vznikem procesů, které dnes běžně označujeme jako Cochemskou praxi, zde existovala v této oblasti spolupráce institucí, které se na řešení rodičovských sporů podílí, a to zejména mezi soudem, Úřadem pro sociální zabezpečení mládeže a vzdělávacím poradenstvím.

⁴ Rudolph, J. (2009). *Ty jsi moje dítě. Cochemská praxe – cesty k lidštějšímu rodinnému právu*. Drážďany: T.Podivínský. Online dostupné na: <http://www.cochem.pro/ty-isi-moje-dite.pdf> [cit. 25.11.2022], s. 17

⁵ Dethloff, N. (2005). Parental Rights and Responsibilities in Germany. In: *Family Law Quarterly*. Vol. 39, No. 2, Symposium on Comparative Custody Law (Summer 2005), pp. 315-337 (23 pages). Chicago: American Bar Association

⁶ Rogalewiczová, R. (2015). *Představení Cochemské praxe*. In: *Cochemská praxe v České republice: Sborník příspěvků z konference*, Brno: ÚMPOD. Str. 5

S ohledem na zásadní roli, kterou při rozluce rodičů hrají rodinný soud a právníci, byli k nalezení nové cesty přizváni i oni. Tématem jednání se stala výměna zkušeností na téma „péče o děti v případě rozluky či rozvodu rodičů“ a představení jednotlivých profesí, náplně jejich činností a jejich pracovního postupu při řešení rodičovského sporu. Od roku 1993 tak můžeme jasně definovat vznik procesu, jež spojil a dále rozvíjel kompetence z různých oborů se společným cílem – tedy cílem, který se podařilo naplnit v podobě Cochemské praxe.⁷

Jakkoli se to z počátku zdálo nemožné, ukázaly se diskuse odborníků vedené v Cochem-Zell jako podnětné a prvním výsledkem diskuzí byla shoda všech zúčastněných na tom, že „...je nutné vytvořit propojený systém spolupráce, dozvědět se více o fungování ostatních profesí a při řešení rodičovského konfliktu se společnými silami orientovat především na dítě.“⁸ V souvislosti s tímto rozhodnutím byla přijata tzv. Cochemská dohoda.

Označení Cochemská praxe do jisté míry upozorňuje také na fakt, že tento způsob řešení rodičovských sporů v péči o dítě fungoval bez konkrétního zákonného rámce. Tato situace trvala až do 1. září roku 2009. V tento den vešel v platnost německý zákon, který nově upravoval řízení ve věcech rodinných a do této úpravy zakomponoval v té době již rozšířené prvky Cochemské praxe.⁹

Cílem této legislativní změny bylo zejména zjednodušení, zefektivnění řízení a také zlepšení právního postavení dítěte. Zákonem také došlo k vytvoření tzv. „velkého rodinného soudu“, který rozhoduje o všech „rodinně-právních věcech“, jako zvláštního soudního kolegia okresních soudů. K nejzásadnějším aspektům, které s sebou zákon přinesl a jež mají přispět ke zlepšení právního postavení dítěte, slouží např. zprísňení sankčních možností při výkonu rozhodnutí ve věcech práva na styk s dítětem. Dále zákon zavádí povinné krátce vyměřené lhůty k provedení prvního stání. I přes tyto základní rámce však legislativa výslovně nezmiňuje Cochemskou praxi.¹⁰

⁷ Fücksle-Voigt, T. & Gorges, M. (2008). Einige Daten zum Cochemer Modell. In: *Zeitschrift für Kindschaftsrecht und Jugendhilfe (ZKJ)*. Köln: Reguvis. 246–248

⁸ Rogalewiczová, R. (2015). *Představení Cochemské praxe*. In: Cochemská praxe v České republice: Sborník příspěvků z konference, Brno: ÚMPOD. Str. 8

⁹ Tamm, M. (2010). Das neue Familienverfahrensgesetz in Deutschland: Regelungsentention und Regelungsschwerpunkte. In: Šínová, R. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. Praha: Leges. Str. 57

¹⁰ Šínová, R. (2010). *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. Praha: Leges.

1.3 Aktuální fungování v Německu

Cochemská praxe se v podstatě bez legislativního zakotvení začala šířit již od 90. let napříč německými regiony, avšak právě s ohledem na fakt, že dlouhou dobu neexistovala norma, která by přímo tento způsob řešení rodičovských sporů vymezovala, modely se u jednotlivých soudů částečně liší. Otázkou je, zda by tato skutečnost byla jiná v případě, že by došlo k dřívějšímu vytvoření legislativy, neboť už z podstaty věci je nutné brát v potaz konkrétní podmínky daného obvodu a preference konkrétních osob, které se na tvorbě modelu podílely a v praxi ho aplikují.¹¹

Přínos Cochemského modelu potvrdila také Rada Evropy, když svým usnesením č. 2079 ze dne 2. října 2015 jednomyslně rozhodla, že by judikatura a poradenství členských států měly být zaměřeny na zavedení modelu přechodu na péči o děti po odloučení rodičů a výslovně zde doporučila právě Cochemský model: „*Na základě těchto úvah shromáždění vyzývá členské státy, aby: (...) podporovaly a případně rozvíjely mediaci v rámci soudního řízení v rodinných věcech týkajících se dětí, zejména zavedením povinných informací soudem nařízených zasedání, zajištěním toho, aby mediátoři absolvovali odpovídající školení a podporováním multidisciplinární spolupráce založené na modelu Cochem.*“¹²

Odborníci napříč specializacemi jsou si vědomi, že děti typicky chtějí udržovat vztah s oběma svými rodiči po rozchodu a že je žádoucí v záležitostech po rozchodu rodičů děti přiměřeně informovat o důsledcích, které jednotlivá řešení mohou mít. Je tedy vhodné poskytovat i dětem v těchto záležitostech slyšení¹³, což tento systém spolupráce splňuje.

I v rámci Německa faktické fungování této metody má své limity – závisí na konkrétních osobách, které jsou členy týmu, na lokální dostupnosti zúčastněných služeb a na konkrétním řešeném případě. Roli hraje nejen fluktuace zaměstnanců a personální obsazení, ale také vůle aktivně se zapojit (Rogalewiczová, 2019, s.242).

Cochemská praxe má samozřejmě i v Německu své kritiky, neboť u žádného systému spolupráce nelze očekávat zcela dokonalé výsledky a ideální nastavení systému pro bezpočet situací, které mohou v praxi nastat.

¹¹ Rogalewiczová, R. (2015). *Představení Cochemské praxe*. In: Cochemská praxe v České republice: Sborník příspěvků z konference, Brno: ÚMPOD. s. 11

¹² Council of Europe. Resolution 2079 (2015): *Equality and shared parental responsibility – the role of fathers*. Dostupné na: <https://www.jugendhilfeportal.de/material/euoparats-resolution-2079-2015-equality-and-shared-parental-responsibility-the-role-of-fathers/> [cit. 20.11.2022]

¹³ Boylan, J., & Allan, G. (2013). *Family disruption and relationship breakdown*. In M. Davies (Ed.), *The Blackwell companion to social work, Fourth edition* (s.129-135). New Jersey: Wiley-Blackwell Publishing.

1.4 Postup zavádění v České republice

Při šíření postupů Cochemské praxe nezůstalo samozřejmě pouze u Německa. Tyto postupy rezonují i v jiných zemích, kde dochází k jejich postupnému zavádění. Výjimkou není ani ČR, což svědčí o dobrých schopnostech našich odborníků inspirovat se příklady ze zahraničí. Za účelem prosazení praxe u nás vznikl v roce 2015 spolek Cochem.cz, jehož hlavním účelem je prosazování využití Cochemské praxe v ČR jako závazného postupu při porozvodových sporech o děti.

Za samotnou organizací Cochem.cz, z.s. stojí tři lidé – Markéta Nováková, Jan Bogusch a Pavlína Maierová. Markéta Nováková se k jeho vzniku vyjadřuje následovně: „*S myšlenkou, udělat něco pro zlepšení postupu při rozvodu přišel Honza. Jeho vlastní zkušenost ho utvrdila v tom, že je potřeba něco změnit. Dozvěděl se o Cochemské praxi a chtěl do českého prostředí přinést více know-how, týkající se tohoto postupu. Obrátil se na mne a společně jsme v roce 2014 začali tvořit webovou stránku, setkali se s prvními poslanci a uspořádali první seminář v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, kam jsme pozvali Jürgena Rudolpha (prvního německého soudce, který dle Cochemské praxe začal soudit). V lednu 2015 jsme založili spolek Cochem.cz, z.s. a přizvali ke spolupráci Pavlínu, která nám od začátku pomáhá s účetnictvím a daněmi. Od ledna 2015 se prosazování zavedení cochemské praxe v ČR stalo mojí hlavní pracovní náplní, které se věnuji dodnes.*“¹⁴

Nováková také opakovaně uvádí hlavní cíl takovéto interdisciplinární spolupráce, a to v odborných i populárně-naučných médiích. Tento cíl podle ní tkví především ve snaze vrátit rozhodování o budoucím životě dítěte a rodiny do rukou právě rodičům, neboť toto rozhodnutí jsou oprávněni učinit hlavně rodiče. Cochemský model v podstatě zachovává, i v těžké situaci jako je rozvod, rozhodování o osudu svém a svého dítěte stále v rukou rodičů – samozřejmě však i s ohledem na pohled dětí samotných.¹⁵

V ČR se Cochemská praxe jako pilotní projekt začala úspěšně využívat již od roku 2016 v regionu okresního soudu Nový Jičín a od roku 2017 v Tachově a Mostě. Zde bylo potvrzeno, že i v podmínkách České republiky tento model přináší jasné výhody v efektivitě a rychlosti řešení sporů (Polák, 2018).

¹⁴ Cochem.cz, z.s. (n.d.) *O nás*. Online dostupné na: <https://www.cochem.cz/wordpress/o-nas/> [cit. 20.11.2021]

¹⁵ Nováková, M. (2018). Seriál: Cochemská praxe – "Cochemský model neumí řešit všechno, jedná se však o zásadní prevenci pro většinu rodinně-právních soudních sporů," říká Markéta Nováková. *Iurium – Právní portál pro právní teorii i praxi, odborníky i veřejnost* [online]. Online dostupné na: <https://www.iurium.cz/2018/03/31/serial-cochemska-praxe-cochemsky-model-neumi-resit-vsechno-jedna-se-vsak-zasadni-prevenci-vetsinu-rodinnepravnich-soudnich-sporu-rika-marketa-novakova/> [cit. 26.11.2022]

Další regiony se zavedenou Cochemskou praxí postupně přibývají, včetně OS Brno-venkov od 1.10. 2019, tedy regionu zkoumaného v této práci. Celkem je už tato praxe zavedena na více než třetině okresních soudů v České republice.¹⁶

1.5 Subjekty zainteresované v interdisciplinární spolupráci

Spolupráce odborníků v Cochemské praxi nestojí pouze na diskusi, ale také na propojení pravomocí a činností těchto jednotlivých profesí a v neposlední řadě také na faktu, že se všechny strany mohou na ostatní účastníky obracet s prosbou i nabídkou pomoci. To vše s ohledem na fakt, že v systému by měla existovat rovnocennost všech těchto profesí – neboť všechny jsou významné a všechny úkoly jimi prováděné by měly mít důležitou váhu.¹⁷

Jak již bylo naznačeno výše, klíčovou rolí v celém systému hraje spolupráce jednotlivých odborníků a institucí. Pro lepší pochopení celého procesu je však nutné popsat i konkrétní činnost těchto subjektů.

Pro dokonalejší porozumění celému systému Cochemské praxe a jednotlivým rolím je součástí této práce na závěr také **obrazová příloha**, která na pěti vyobrazeních graficky vysvětluje postup a činnost účastníků v jednotlivých fázích procesu.

Zásadním účastníkem je kromě rodičů a dětí **opatrovnický soud**, který zpravidla bývá iniciátorem zavedení Cochemské praxe v obvodu své působnosti. Na soud (OS nebo eventuálně odvolací KS) změna v podobě cochemského modelu dopadá hned v několika rovinách. Hlavní aspekt, v čem může soud ovlivnit podobu, a především dopad celého řízení na dítě, je včasný termín jednání. Konkrétně by se mělo jednat o lhůtu maximálně dvou týdnů od podání žádosti týkající se jakéhokoli sporu o dítě. Výhodou je zkrácení doby, po kterou je samotné dítě vystaveno nejistotě a případným sporům obou rodičů, ale také fakt, že v takovém případě mají obě strany (rodiče) minimum času na „taktizování“. Soud hned v počátcích řízení poučí účastníky řízení o službách, které mají k dispozici, např. poradenskou činnost, konzultace se sociálními

¹⁶ Ke dni 28. 11. 2022, informace získaná při osobní konzultaci s M. Novákovou, zakladatelkou Cochem.cz, z.s.

¹⁷ Rogalewiczová, R. (2015). *Představení Cochemské praxe*. In: Cochemská praxe v České republice: Sborník příspěvků z konference, Brno: ÚMPOD. s. 9

pracovníky, edukaci, mediaci.¹⁸ Soud také může rozhodnout, že v opatrovnickém řízení bude možno použít tzv. „jiný soudní rok“ (od slova rokovat, též JSR), který zpravidla probíhá v neformálním prostředí – mimo soudní síň, nebo i mimo budovu soudu. Cílem je zejména méně formalizované jednání, které umožňuje účastníkům získat větší důvěru k soudu a celému procesu interdisciplinární spolupráce.¹⁹

Dalším důležitým zainteresovaným subjektem je **Orgán sociálně-právní ochrany dětí**. Tento je podle ZOSPOD²⁰ subjektem „v první linii“, je s rodiči i dítětem v kontaktu ve většině případů jako první a také v kontaktu nejčastějším. Mezi jeho role patří poskytování základních informací a edukace, vedení rodičů k uzavírání dílčích dohod, motivuje rodiče ke znovupřevzetí rodičovské zodpovědnosti a doprovází rodiče i děti celým procesem opatrovnického řízení – z titulu výkonu funkce kolizního opatrovníka. Funguje jako jeden z nejdůležitějších svorníků mezioborové spolupráce.

Pokud se rodiče nejsou schopni za pomoci OSPOD samostatně dohodnout, týmová spolupráce se také neobejde bez **mediátorů či rodinných poradců**. Ideální je přitom taková kombinace, že u rodinného poradce proběhne prvotní „ošetření“ konfliktu a následná edukace, poté za pomoci mediátora vypracují rodiče společnou dohodu. Zkušený mediátor by měl být schopen řešit i takové nestandardní situace, kdy například jeden z rodičů zpočátku zcela odmítá se společného setkání zúčastnit²¹

Psycholog je často součástí týmu v rodinné poradně, primárně se orientuje na řešení problému a deeskalaci rodičovského sporu. Dále vysvětluje rodičům možné dopady jejich sporů a pokud rozpad soužití nezvládnou, vysvětlí také následný psychologický dopad také na jejich

¹⁸ Tamm, M. (2010). Das neue Familienverfahrensgesetz in Deutschland: Regelungsentention und Regelungsschwerpunkte. In: Šínová, R. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. Praha: Leges.

¹⁹ Ministerstvo spravedlnosti ČR (n.d.) *Průběh soudního řízení v některých věcech péče o nezletilé podle pravidel interdisciplinární spolupráce*. Dostupné online na portálu MSp ČR: <https://www.justice.cz/documents/33609/1046892/pr%C5%AFb%4%9Bh+soudn%C3%ADho+%C5%99%C3%ADzen%C3%AD+dle+pravidel+interdisciplin%C3%A1rn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce.pdf> [cit. 25.11.2022]

²⁰ Zákon o sociálně-právní ochraně dětí (359/1999 Sb., po novelizaci č. 363/2021 Sb.)

²¹ Rosenberg (2022) uvádí jako mediátor zajímavou metodu, kdy v partnerském sporu byla na setkání ochotna přijít manželka, ale nikoliv manžel. Mediátor se pokusil empaticky vcítit do myšlenek manžela a při setkání jeho roli „zahrál“, takže předkládal manželce otázky a odpovědi z pohledu manžela. Celý tento improvizovaný rozhovor byl záměrně nahrán pro manžela, který následně uznal, že takový rozhovor opravdu může přinést do jejich sporu pozitivní progres. Proto na další mediační setkání již přišel osobně.

Rosenberg, M. B. (2022). *Nenásilná komunikace: řeč života*. Revidované a doplněné vydání. Praha: Portál.

dítě. Posuzuje možnosti zapojení dětí do procesu, úměrně věku dítěte. Pracuje s rodiči jako terapeut, učí je vhodné komunikaci v zájmu dítěte. Na základě žádosti od soudu informuje soud o zahájení, přerušení nebo ukončení odborné edukace.

Advokáti zastupují klienta v soudním řízení (pokud se klient nerozhodne pro méně využívaný institut *obecného zmocněnce*, kterým může být kterákoliv důvěryhodná osoba i bez právního vzdělání). Naprostá většina klientů nicméně využívá advokáty pro jejich odbornou znalost a zkušenosti. V praxi bohužel často nastávají případy, kdy očekávání jednoho z rodičů jsou nereálná, ale advokát přesto takového klienta nenavrátil do reality a neodmítne – naopak přistoupí na tuto hru se záměrem „vybojovat“ pro klienta maximum, oproti kompromisu ve formě dohody obou rodičů v nejlepším zájmu dítěte.

Ve výjimečných případech, kdy se rodiče dlouhodobě nijak nedokázali dohodnout, může být přizván **soudní znalec**, nejčastěji z oboru dětské psychologie, který může od soudu dostat zadání pro vypracování znaleckého posudku, aby soud získal lepší přehled o situaci a rozsudek co nejlépe odpovídal nejlepšímu řešení v zájmu dítěte. Názor soudního znalce je také žádoucí v případech, kdy osobnost jednoho z rodičů vykazuje mimořádné odchylky (psychiatrická diagnóza, závislosti), nebo pokud je součástí případu dítě se specifickými potřebami. Bohužel účast soudního znalce většinou výrazně celý proces prodlužuje, neboť certifikovaných znalců v žádaných oborech je aktuálně kritický nedostatek.²²

²² Humhal, K. (2021). *Jednou mi od soudu přinesli šest přepravek spisů, přiblížil praxi klinický psycholog Karel Humhal*. Český rozhlas Dvojka, 5. října 2021. Online dostupné na: <https://dvojka.rozhlas.cz/jednou-mi-od-soudu-prinesli-sest-prepravek-spisu-priblizil-praxi-klinicky-8590549> [cit. 25.11.2022]

2 Praktická část

2.1 Cíle výzkumu

V konkrétním zvoleném regionu analyzujeme u sociálních pracovníků – kolizních opatrovníků, kteří s Cochemskou praxí pracují už delší dobu od jejího zavedení v říjnu roku 2019, jejich názor na jednotlivá pozitiva či negativa, se kterými se setkávají při zavádění této praxe.

Na základě eventuálních významných shod v odpovědích poté můžeme vyhodnotit, které hypotézy a jakým způsobem lze využít pro další rozvoj zavádění Cochemské praxe.

Primárním cílem celé práce je tedy zodpovězení následujících výzkumných otázek:

➤ **Co přináší podle kolizních opatrovníků zavedení Cochemské praxe v regionu?**

Aby bylo možno tuto otázku zodpovědět v celé její šíři, bylo z odborných publikací vytipováno 24 tezí /předpokladů k ověření, zdali dílčí aspekty tohoto systému interdisciplinární spolupráce jsou považovány za problém či přínos - a jakou mají váhu, z pohledu respondentů v tomto regionu

(v dotazníku otázky / hypotézy č. 1-24).

➤ **Považují kolizní opatrovníci Cochemskou praxi jako celek za přínosnou?**

(v dotazníku otázka č. 25)

➤ **Jak by bylo možno využít zjištěné zkušenosti pro rozvoj Cochemské praxe ve zkoumaném regionu, nebo i v ostatních regionech ČR?**

U výsledků, kde panuje významná shoda v odpovědích, můžeme potom na jejich základě uvažovat o možné inspiraci pro další rozvoj tohoto systému spolupráce

(vlastní úvahy výzkumníka, v závěru na základě jednotlivých výsledků).

2.2 Výzkumná strategie

Dotazníkové šetření a jeho koncepce

Z důvodu množství možností pro zkoumané hypotézy byla zvolena kvantitativní metoda, realizovaná pomocí online dotazníku v systému Google Forms. Díky automatizaci procesu metoda umožňuje v přijatelném časovém horizontu vyhodnotit i vyšší stovky položek, které se týkají našeho výzkumu (první byl předpoklad okolo 35 respondentů × 25 otázek, celkem

řádově přes 800 položek k vyhodnocení – upřesnění výsledku viz oddíly Počet respondentů a Návratnost rozeslaného dotazníku).

Likertova škála byla zvolena jako vhodná dotazníková metoda pro vyhodnocení hypotéz, na které neexistuje jednoznačná dvoustupňová odpověď *ano / ne*, v průzkumu je proto použito 5 odstupňování od *určitě ano* do *určitě ne*. Prostřední neutrální možnost byla ve škále ponechána, protože vždy existuje varianta, že ani odborný respondent buď nemá ke konkrétní tezi dostatek informací, nebo se pohled liší podle případu – a nelze tedy odpovědět pozitivně ani negativně.

Je doporučeno, aby nebyly hodnoceny jednotlivé položky škály, ale vypovídající hodnota škály jako celku. Pohled na samostatné položky škály ve většině případů neposkytuje sám o sobě dostatečnou vypovídací hodnotu o zkoumané hypotéze; žádoucí je proto zaměřit se u měření postojů na hodnocení škály jako konzistentního celku.²³

V aktuálním výzkumu se proto na základě výše uvedeného budeme u konkrétní hypotézy zaměřovat (v rámci objektivitu a konzistence) vždy zejména na nejvýznamnější shody v rámci celé hodnotící škály, a sice pokud v množině odpovědí „*Určitě ano + spíše ano*“ nebo naopak „*Určitě ne + spíše ne*“ uvedou respondenti významnou shodu 50+ % z celkového počtu odpovědí.

Cílová skupina a termín sběru dat

Vzhledem ke zkoumanému tématu, které je odborné, a navíc se jedná o metodiku ve zkoumané geografické lokaci zavedenou třetím rokem²⁴, je skupina výzkumných subjektů omezena na konkrétní pracovníky odborů SPOD, kteří mají v praxi zkušenost s činností kolizního opatrovníka. Prakticky nikdo jiný na sociálních odborech s Cochemskou praxí nepřichází pravidelně do kontaktu (ostatní pracovníci těchto odborů řeší jinou agendu). Jedná se tedy o záměrný výběr subjektů/respondentů na základě relevance jejich odbornosti pro daný výzkum.

²³ Chytrý, V. & Kroufek R. (2017). Možnosti využití Likertovy škály – základní principy aplikace v pedagogickém výzkumu a demonstrace na příkladu zjišťování vztahu člověka k přírodě. In: *Scientia in educatione*, 8(1), p. 2–17. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. Online dostupné na: <https://ojs.cuni.cz/scied/article/view/591> [cit. 6.12.2022]

²⁴ OS Brno-venkov (2019). Cochemská praxe u Okresního soudu Brno-venkov, s účinností od 1. 10. 2019. Online dostupné na: <https://www.justice.cz/web/okresni-soud-brno-venkov/kontakty?clanek=cochemska-praxe-u-okresniho-soudu-brno-venkov> [cit. 6.12.2022]

Sběr výzkumných dat probíhal v termínu květen až červen roku 2022, tedy zhruba 2,5 roku po zavedení této metody okresním soudem pro všechny příslušné ORP (což bylo v říjnu 2019). Předpokládáme tedy vysokou validitu výzkumu, díky délce zavedení této praxe na straně zúčastněných kolizních opatrovníků.

Zaměření výzkumu na konkrétní region

Výzkum se zaměřuje na přínos Cochemské praxe **ve všech obcích s rozšířenou působností pod okresním soudem Brno-venkov**. K tomu je vhodné podotknout, že geografická působnost *okresního soudu* nemusí být vždy totožná s hranicí působnosti *obce s rozšířenou působností*. Není tedy výjimkou, že se správní obvod ORP rozkládá na území působnosti dvou, nebo dokonce tří různých okresních soudů. To je dáno tím, že působnost okresních soudů je od roku 2002 určena zákonem o soudech a soudcích, naproti tomu pozdější zákony o územněsprávním členění státu přizpůsobily hranice okresů vůči správním obvodům obcí s rozšířenou působností (přičemž zákon o soudech zůstal v tomto „geografickém“ směru nepozměněný).²⁵

Počet respondentů a validita výzkumu

Pod působnost okresního soudu Brno-venkov spadá celkem **7 obcí s rozšířenou působností: Ivančice, Kuřim, Pohořelice, Rosice, Šlapanice, Židlochovice, Tišnov**.^{26 27}

Telefonicky bylo u jednotlivých vedoucích sociálních odborů na úradech ověřeno, že na sociálních odborech těchto různých ORP pracuje **celkem 34 osob na pozici kolizního opatrovníka** a o které konkrétní osoby / kontakty se jedná. Více respondentů tedy pro daný lokální výzkum pod jedním okresním soudem získat **nelze**.

²⁵ Okresní soud Brno-venkov vykonává jménem republiky nezávislou soudní moc na území okresu Brno-venkov na základě ústavy České republiky zveřejněné pod č. 1/1993 Sb. a zákona č. 6/2002 Sb. o soudech, přisedících, soudcích a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů. Online dostupné na: <https://www.justice.cz/web/okresni-soud-brno-venkov/zakladni-informace?clanek=okresni-soud-brno-venk-2> [cit. 6.12.2022]

²⁶ Český statistický úřad (2018). *Mapa správních obvodů ORP*. Online dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/kraje-nuts-3-a-so-orp-ceske-republiky> [cit. 6.12.2022]

²⁷ OS Brno-venkov (n.d.). *Orgány SPOD spolupracující s OS Brno-venkov, tabulka kontaktů*. Online dostupné na: <https://www.justice.cz/documents/21849/2071499/OSPOD.pdf> [cit. 6.12.2022]

Výhodou takto jasně definované lokální skupiny respondentů bylo, že je časově možné každého konkrétního odborníka stručně kontaktovat **i telefonicky** – každý respondent tedy byl předem informován o následujících skutečnostech:

- byla mu sdělena stručná informace o způsobu výzkumu a zdvořilá žádost o účast – následující pracovní den výzkumné otázky přijdou e-mailem,
- vysvětleno, že pokud respondent zadá svůj kontaktní e-mail, získá výhodu v tom, že bude o **anonymizovaných** výsledcích průzkumu také informován,
- výzkumník je studentem KSA FF UPOL a předem děkuje za účast ve výzkumu, který později sami respondenti mohou využít pro evaluaci svých vlastních postupů, při porovnání s výsledky výzkumu z ostatních zúčastněných ORP.

Při posuzování **validity výzkumu** vycházíme z výše uvedeného faktu, že pro konkrétní region existuje jen a pouze tato omezená skupina 34 možných odborných respondentů – kolizních opatrovníků. Tedy se jedná o sice menší výzkumný soubor, jeho validita je však pro daný region významná, díky výběru nejlepšího možného reprezentativního vzorku – vzhledem k **důvěryhodnosti**, odbornosti a praxi respondentů ve vztahu k analyzovaným hypotézám. Žádoucí **neutralita** výzkumu je zajištěna tak, že hypotézy v dotazníku jsou cíleně formulovány tak, aby obsahovaly nejen předpokládané přínosy pozitivní, ale i negativní. Aktuální výzkum proběhnul v konkrétním regionu, tedy z hlediska **zobecnitelnosti / transferability** na regiony jiné je potřeba zvážit limity dané geografickým kontextem – typicky v okolí krajských měst budou soudy a OSPOD vždy mít na výběr více mediátorů, psychologů, advokátů nebo rodinných poraden, než v regionech např. pohraničních.²⁸

Návratnost rozeslaného dotazníku

Z uvedené skupiny celkem 34 obeslaných odborníků se výše uvedeným způsobem podařilo zajistit vysokou návratnost dotazníku, a to celkem od 32 osob, tedy **94 % z obeslaných odborníků / respondentů**. Na základě toho lze vyhodnotit, že předběžně respondentům sdělená informace, tedy že výsledky výzkumu budou zaslány i účastníkům (ale samozřejmě budou anonymizovány), měla pozitivní vliv na **motivaci** k účasti ve výzkumu a tím i na vysokou návratnost odpovědí.

²⁸ Čermák I. & Širůček, J. (2012). *Validita jako integrace výzkumného poznání*. Online prezentace. Brno: FSS MUNI. Online dostupné na: https://is.muni.cz/el/fss/podzim2012/PSY401/um/PSY401_Validita.pdf s.9 [cit. 6.12.2022]

Tvorba znění výzkumných hypotéz

Zkoumané hypotézy vycházejí z odborných zdrojů a jsou koncipované tak, aby pokryly nejčastěji uváděná pozitiva i negativa v těchto zdrojích.^{29 30 31}

Rogalewiczová (2019) popisuje negativa, která může řešení rodičovského konfliktu přinést – možnost vynucené „dohody“ (s.218), v některých případech naprostý nezájem rodičů se spolu domluvit (s.220), advokáti mohou rodiče podporovat v konfliktní strategii (s.223, 238, 241), vytahování dávných prohřešků bez zaměření se na aktuální jádro sporu (s.234), výrazné lokální rozdíly ve složení a práci týmu odborníků (s.240-241, 275), na základě toho nemožnost zákonné úpravy (s.244), fluktuace odborníků nebo jejich nezájem o novou metodu (s.242), pro rodiče nemožnost si vybrat, kdo jim odbornou pomoc poskytne (s.244), nemožnost rodičů rozhodnout se, že už spolu vůbec nechtějí komunikovat (s.245), možnost nesouladu dosažené dohody s právními předpisy (s.255), rodiče se dovolávají svých práv, ale zapomínají, že i jejich dítě má právo, zejména na péči obou rodičů (s. 274). Z chronologického postupu zavádění také logicky vyplývá, že existují případy otevřené již před zavedením této praxe a v těchto případech je otázkou, zda a jakým způsobem změnit systém práce uprostřed řešení (s.226-227).

Pazlarová (in Matoušek, 2016) se věnuje dobré praxi z pohledu rodin a pracovníků, v této souvislosti uvádí pozitiva i negativa – rodiče mohou být spolutvůrci svého plánu (s.87), důležitost časté a efektivní koordinované spolupráce napříč týmem odborníků (s.89), nedostatek pomáhajících institucí v okolí (s.91), nutnost vyvracet negativní stereotypy v postojích veřejnosti k práci OSPOD (s.92), neustále rodičům opakovat, že primární odpovědnost za rodinu je na nich samých, nikoli na státu (s.98), nebo možný neúspěch v práci s rodinou díky nedostatkům ve spolupráci dalších subjektů (s.99).

Neumannová (2019) přináší zajímavý pohled v tom, že ve své práci přináší obsáhlé rozhovory s kolizními opatrovníky – v tomto případě však hodnotí Cochemskou praxi jinou metodou, v jiném kraji a soudním regionu. Mimo jiné uvádí, že rozhodně jsou lhůty v řízení kratší, ale může dojít k „dotlačení“ jednoho z rodičů k dohodě (s.84), občas je zjevné náročnější

²⁹ Rogalewiczová, R. (2019). *Dítě v rodičovském konfliktu: jak zůstat dobrým rodičem i po rozchodu*. Praha: Leges. s. 218, 220, 223, 226-227, 238, 240-242, 244-245, 255, 274-275

³⁰ Neumannová, H. (2019). *Postoje sociálních pracovníků OSPOD ke Cochemské praxi ve vybrané lokalitě*. Schválená magisterská diplomová práce s obsáhlými rozhovory. Brno: MUNI

³¹ Matoušek, O. & Pazlarová, H. (2016). *Státní orgány sociálněprávní ochrany dětí: dobrá praxe z pohledu rodin a pracovníků*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. s. 87, 89, 91-92, 98-99

nastavení součinnosti mezi profesemi (s.101-102), možnost participace dětí může být některými odborníky přehlížena (s.85, 91), že v jejich lokalitě jsou znát značné rozdíly mezi teoretickou metodikou a postupem v praxi (s.104), nebo že je žádoucí, aby se scházeli všichni členové v rámci interdisciplinárního týmu, ideálně v rámci JSR (s.74).

Další pozitivní metody vyplývají přímo z popisu celého systému původním autorem a jeho realizátory v Německu – např. lepší orientace rodičů v procesu rozchodu, zamezení zbytečnému vyhrocení sporu, menší prostor pro manipulaci a křivá obvinění ze strany rodičů, flexibilita rodičovských dohod ve srovnání s autoritativním rozhodnutím soudu, posilování schopnosti převzít rodičovskou zodpovědnost, vyšší spokojenost mezi profesemi díky lepší provázanosti spolupráce (Rudolph 2009, Fuchsle-Voigt 2004).

Jak uvádí Disman, významným faktorem pro úplné vyplnění/dokončení dotazníku může být také „dramaturgie“ sledu otázek, a to už od prvních z nich, které by respondenta měly motivovat svou zajímavostí či snadností – tedy „otázky, které prolamují ledy“.³²

Proto je v našem případě dotazník koncipován takovým způsobem, že na začátku je k hodnocení zvoleno 12 hypotéz, u kterých je předpoklad spíše pozitivního vyznění a snadného vyhodnocení, poté následuje 12 hypotéz s předpokladem spíše opačným – o tomto rozdělení však respondenti záměrně nejsou nijak informováni, aby nedošlo k ovlivnění.

Na závěr dotazníku je umístěna 1 otázka ohledně všeobecného pohledu na přínosnost celé Cochemské praxe, celkem tedy 25 položek.

Abyste bylo vyhodnocení otázek zcela jasné, bylo nutno vyřešit lingvistický problém, týkající se českého jazyka, a sice dvojnásobný zápor v možné otázce a odpovědi. Typickým příkladem je otázka číslo 23 – z odborné literatury zde vychází hypotéza obsahující zápor ve větě: *Cochemskou praxi NELZE aplikovat na případy otevřené už před jejím zavedením*. Pokud by v možnostech pro respondenty zůstala pouze škála od *určitě ANO* do *určitě NE*, získali bychom nejasně vyhodnotitelné odpovědi na škále *určitě ANO – NELZE*, versus *určitě NE, NELZE*.

Z toho důvodu byly u hypotézy předem upřesněny možnosti odpovědí na nezpochybnitelnou škálu *určitě LZE, určitě NELZE*. Obdobně je problém vyřešen u otázek číslo 19-21, 23-24 tak, aby k výše uvedené lingvistické nejasnosti nemohlo dojít.

³² Disman, M. (2021) *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Páté, nezměněné vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. s.158

2.3 Dílčí výsledky výzkumu

Barevné rozlišení výsledků

Vzhledem k množství zkoumaných hypotéz / tezí, je pro snazší orientaci ve výsledcích zvoleno také barevné odlišení v textu:

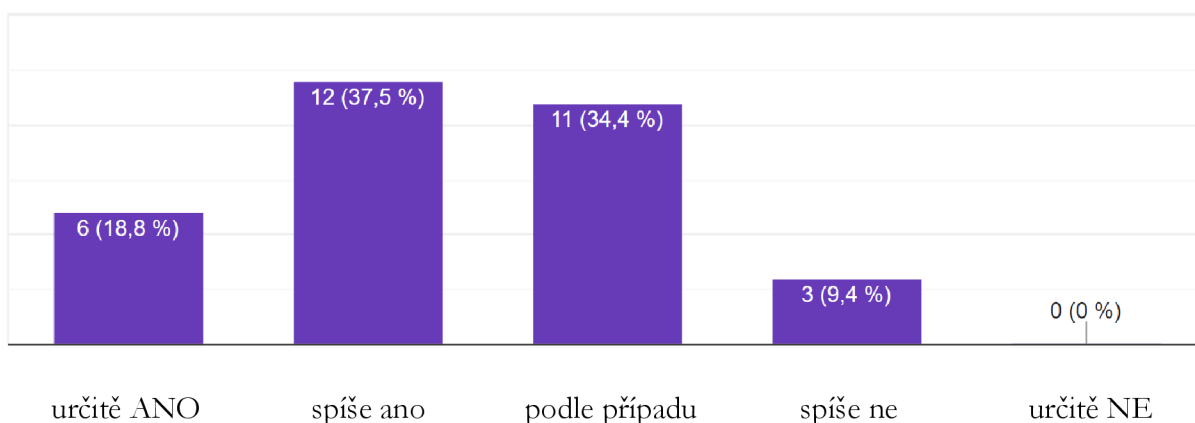
- **zelená**, pokud s tezí spíše nebo určitě souhlasí alespoň 50+ % respondentů
- **oranžová**, pokud respondenti tezi hodnotí bez významné shody, podle případu
- **červená**, pokud s tezí spíše nebo určitě nesouhlasí alespoň 50+ % respondentů

Hlavní výzkumná otázka

Co přináší zavedení Cochemské praxe na Vašem pracovišti?

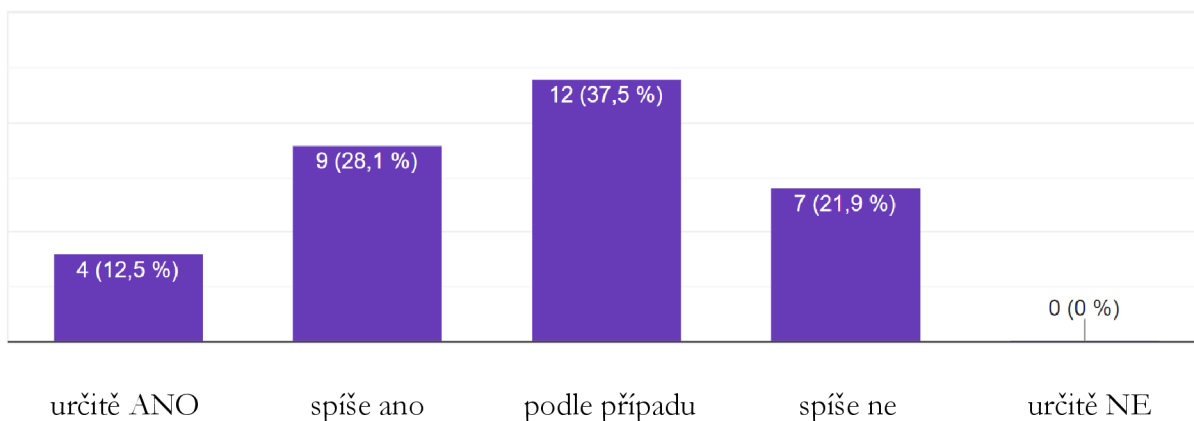
Jednotlivé přínosy, dílčí hypotézy k ověření výzkumem:

1. Zmocňování (empowerment) rodičů k vlastní odpovědnosti za způsob řešení

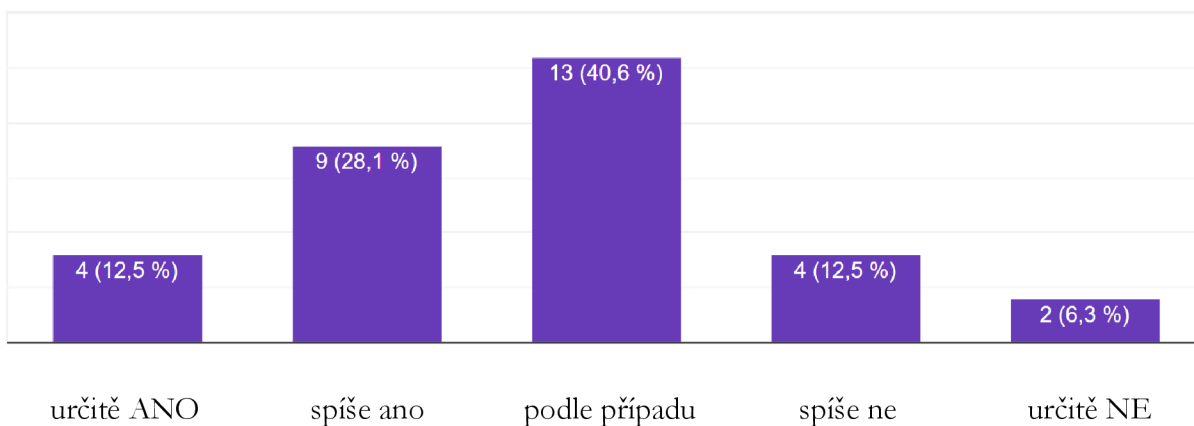
Lze vyhodnotit, že **56,3 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, kdežto 34,4 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 9,4 % zúčastněných odborníků spíše nesouhlasí.

2. Zlepšení vzájemné komunikace mezi rodiči navzájem – přístupem „normální je se dohodnout“

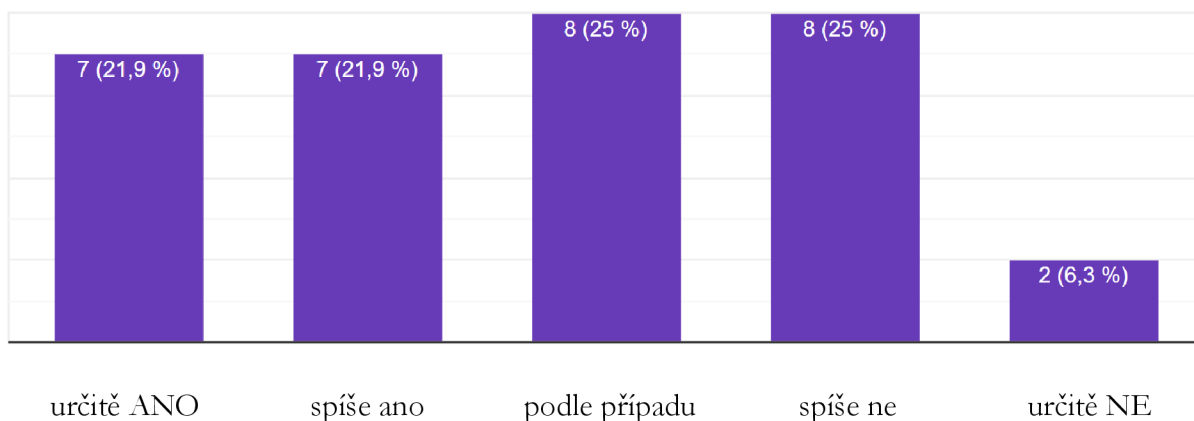
Lze vyhodnotit, že **40,6 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, kdežto 37,5 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 21,9 % odborníků spíše nesouhlasí.

3. Cochemská praxe lépe zajistí dětem právo na oba rodiče

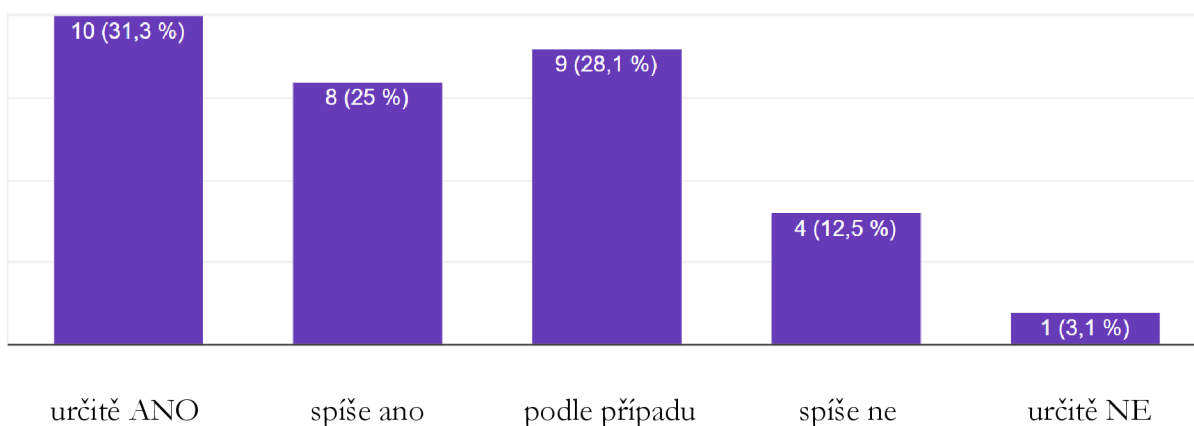
Lze vyhodnotit, že **40,6 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, stejných 40,6 % odborníků je ale toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle **konkrétního řešeného případu**. Naproti tomu pouze 18,8 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

4. Důraz na podstatu problému, tedy vyřešení sporu, bez zbytečného zatěžování maličkostmi

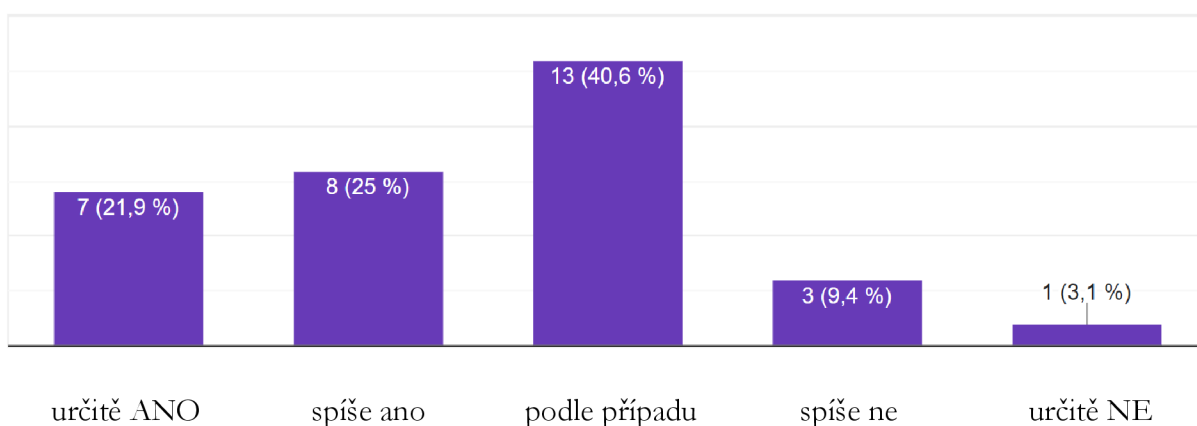
Lze vyhodnotit, že **43,8 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, kdežto 25 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 31,3 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

5. Cochemská praxe přináší rychlejší postup řešení

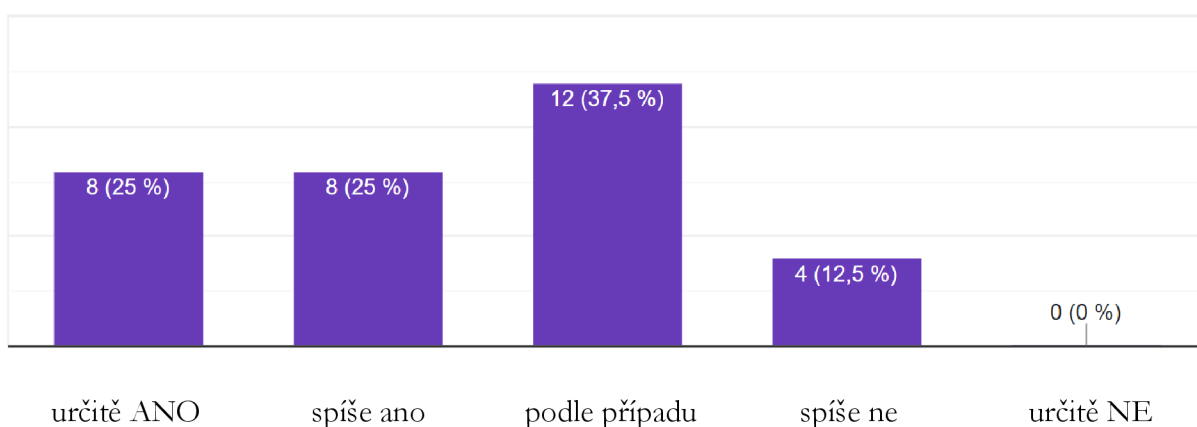
Lze vyhodnotit, že **56,3 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, kdežto 28,1 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 15,6 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

6. Lepší orientace rodičů v procesu rozchodu

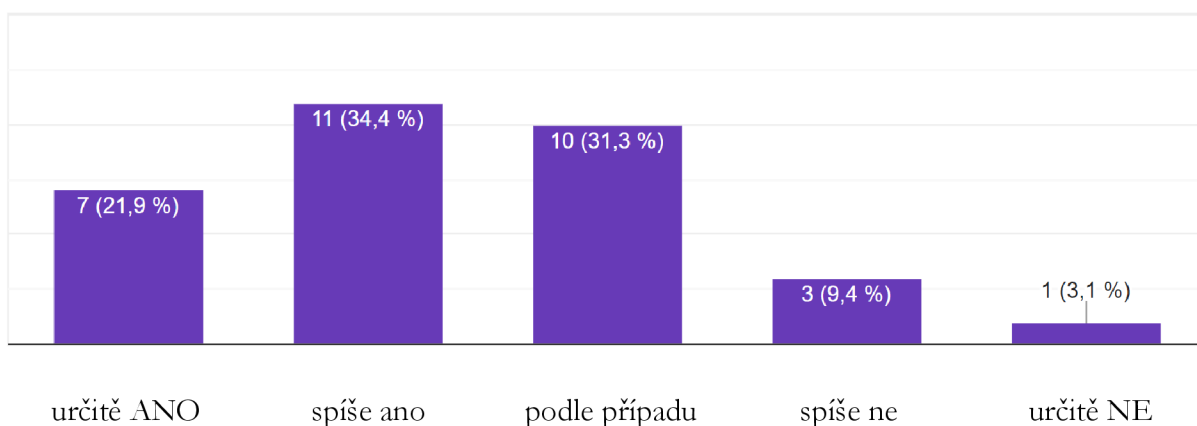
Lze vyhodnotit, že **46,9 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, kdežto 40,6 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 12,5 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

7. Flexibilita rodičovských dohod ve srovnání s autoritativním rozhodnutím soudu

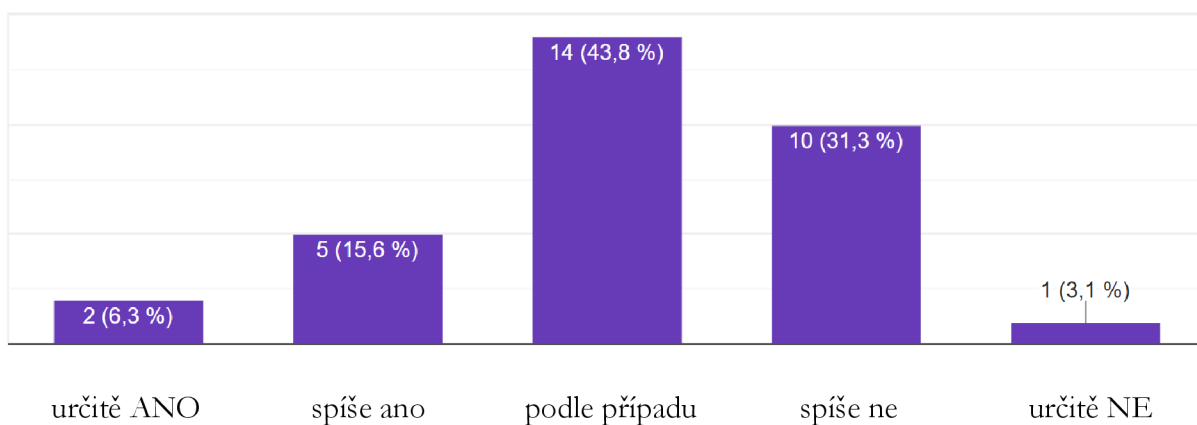
Lze vyhodnotit, že **50 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, kdežto 37,5 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 12,5 % odborníků spíše nesouhlasí.

8. Lepší koordinace a efektivita odborníků v rámci interdisciplinárního týmu

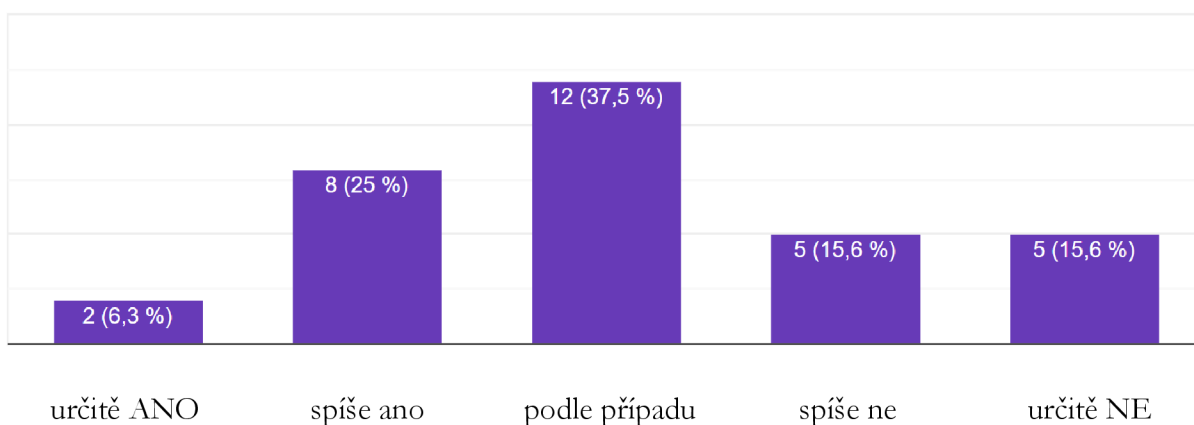
Lze vyhodnotit, že **56,3 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, kdežto 31,3 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 12,5 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

9. Díky inovativní metodě lepší důvěra rodičů ke členům interdisciplinárního týmu

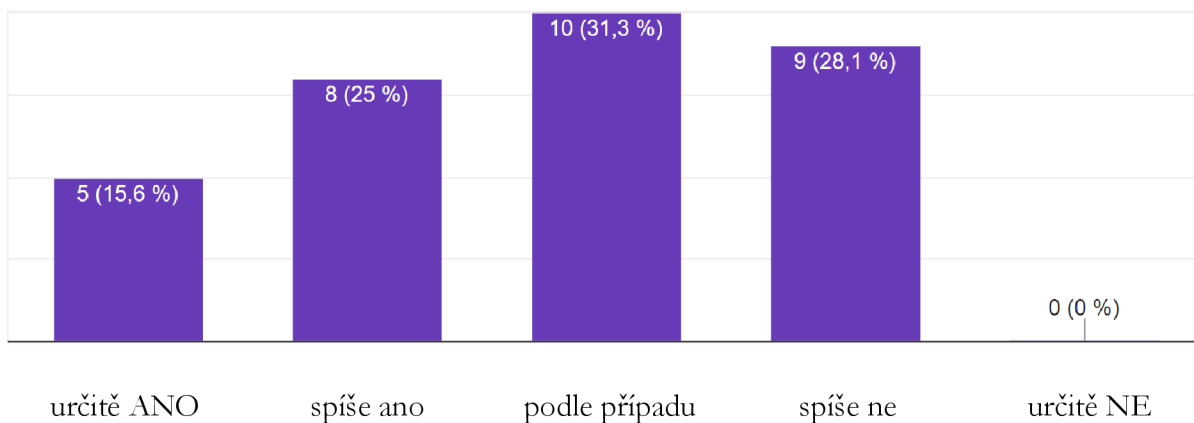
Lze vyhodnotit, že pouze 21,9 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí, kdežto **43,8 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu**. Naproti tomu 34,4 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

10. Cochemská praxe zamezuje zbytečnému vyhocení sporu

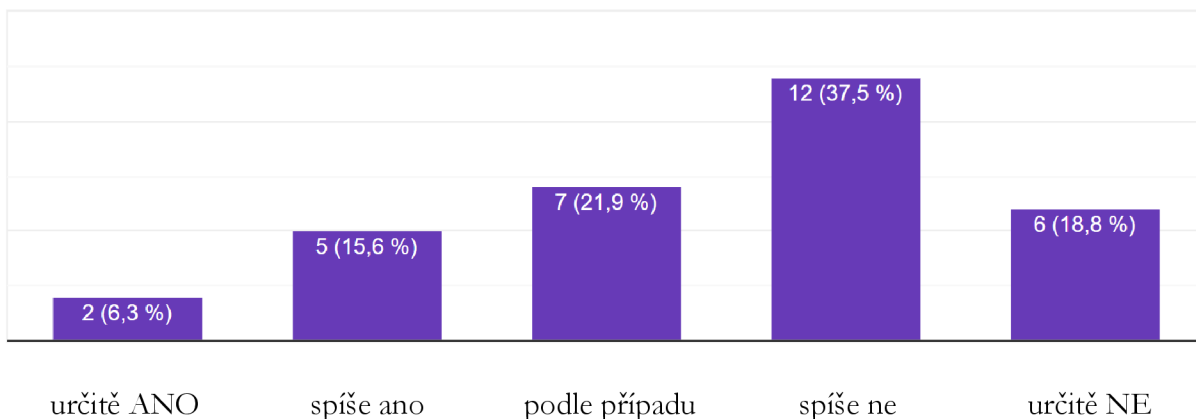
Lze vyhodnotit, že 31,3 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí, kdežto **37,5 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu.** Naproti tomu 31,2 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

11. Cochemská praxe přináší lepší možnost zapojení (participace) dítěte - úměrně věku

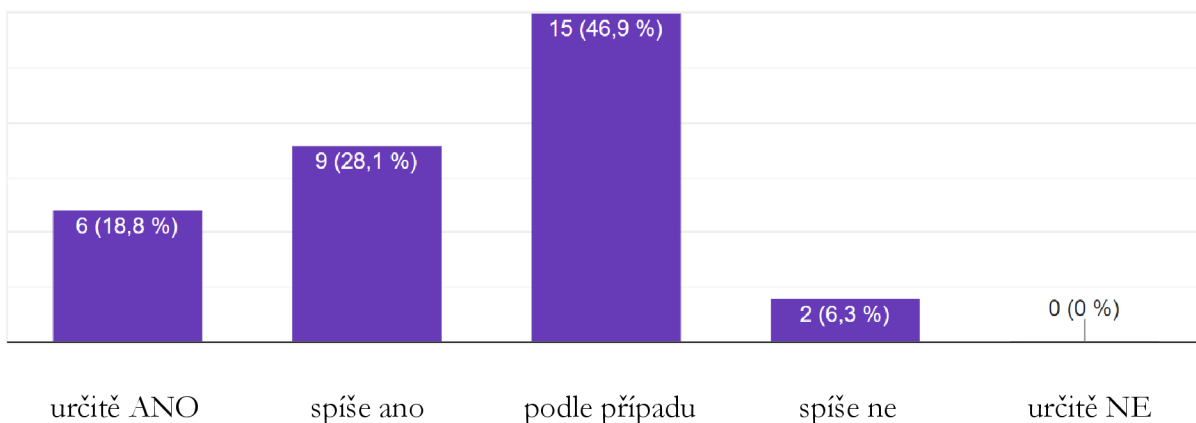
Lze vyhodnotit, že **40,6 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí,** kdežto 31,3 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 28,1 % odborníků spíše nesouhlasí.

12. Cochemská praxe lépe umožňuje vyloučení manipulace a křivých obvinění ze strany rodičů

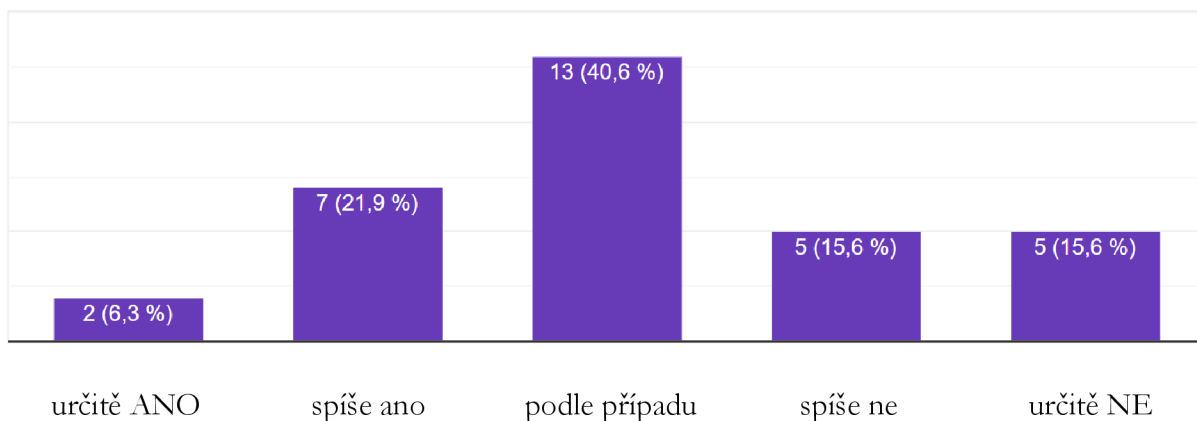
Lze vyhodnotit, že pouze 21,9 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí, stejných 21,9 % odborníků je ale toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu celých **56,3 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.**

13. V týmu náročnější nastavení procesních záležitostí, kompetencí, součinnosti – co, kdo, kdy v týmu má dělat

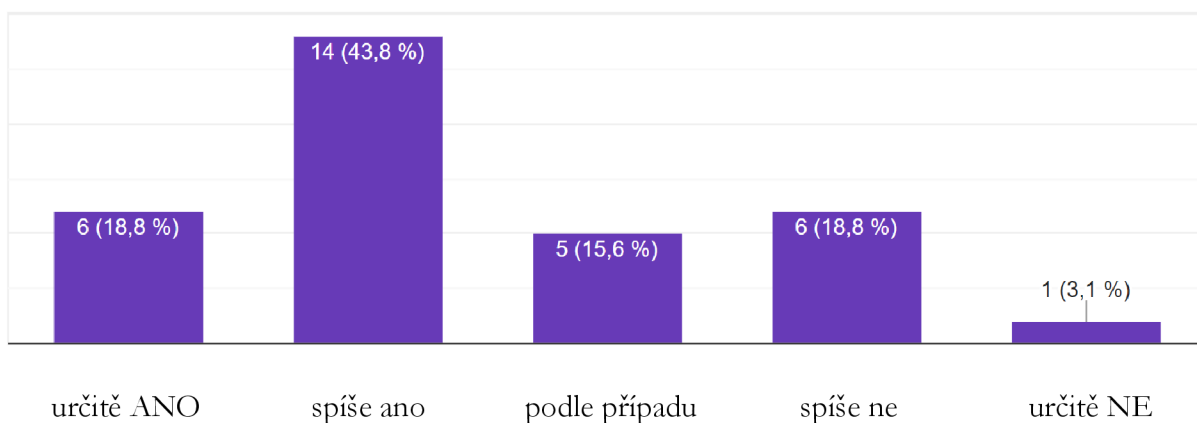
Lze vyhodnotit, že **46,9 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí, stejných 46,9 % odborníků je ale toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu.** Naproti tomu pouze 6,3 % odborníků spíše nesouhlasí.

14. Nutnost pravidelně se scházet v rámci týmu, min. 1x měsíčně, pro optimální funkci týmu

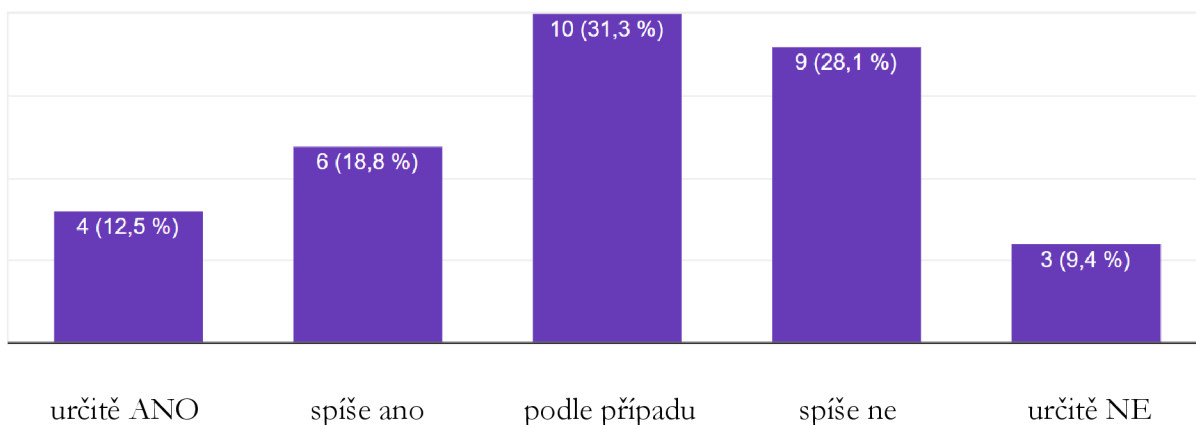
Lze vyhodnotit, že 28,2 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí, kdežto **40,6 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu.** Naproti tomu pouze 31,2 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

15. Spolupracující advokáti mají i při Cochemské praxi tendenci prosazovat zájmy pouze jednoho z rodičů, namísto snahy o dohodu obou stran

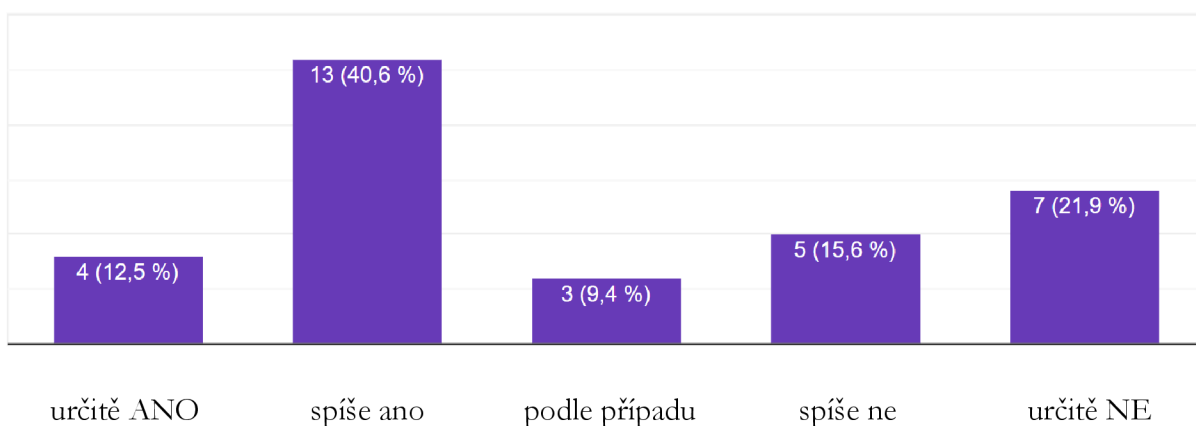
Lze vyhodnotit, že **62,6 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí,** kdežto 15,6 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 21,9 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

16. Rychlost postupu řešení může být dobrá pouze pro toho rodiče, který je iniciátor rozchodu (pokud ten druhý na rozchod nebyl připraven)

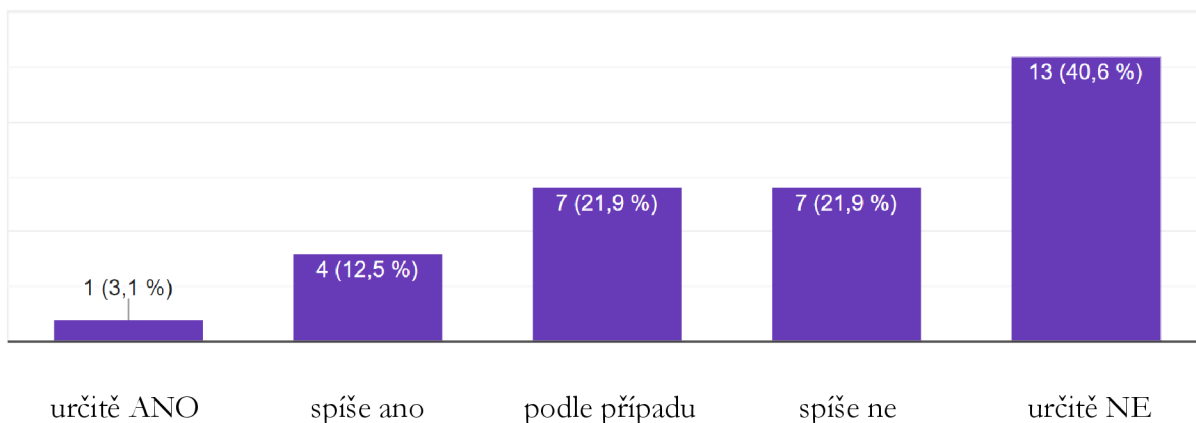
Lze vyhodnotit, že 31,3 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí, stejných 31,3 % odborníků je ale toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu **37,5 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.**

17. Při Cochemské praxi hrozí nižší ochrana slabšího z rodičů, formou vynucené „dohody“

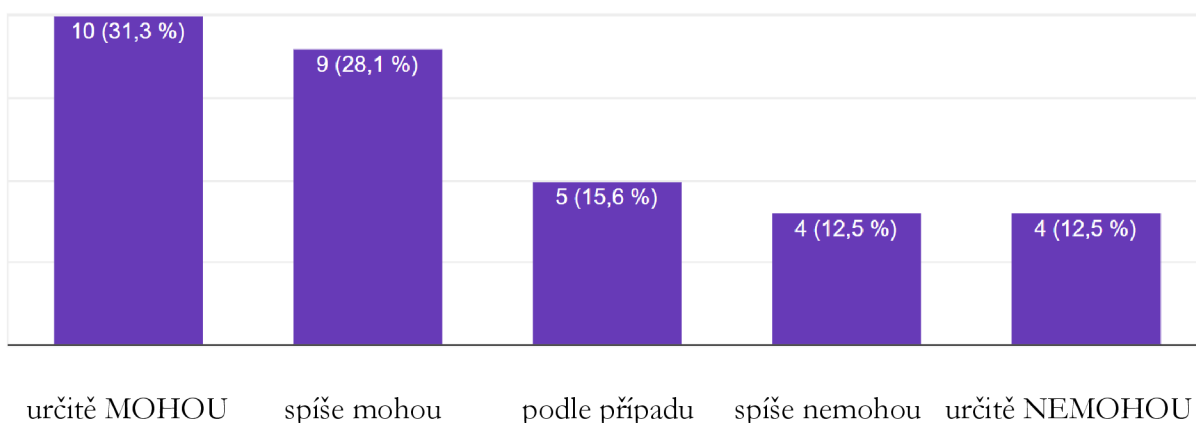
Lze vyhodnotit, že **53,1 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí,** kdežto pouze 9,4 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu 37,5 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

18. Součástí našeho týmu je odborník, kterému metoda byla přidělena, ale on jí ve skutečnosti „nevěří“, raději by vše dělal jako dříve bez Cochemské praxe

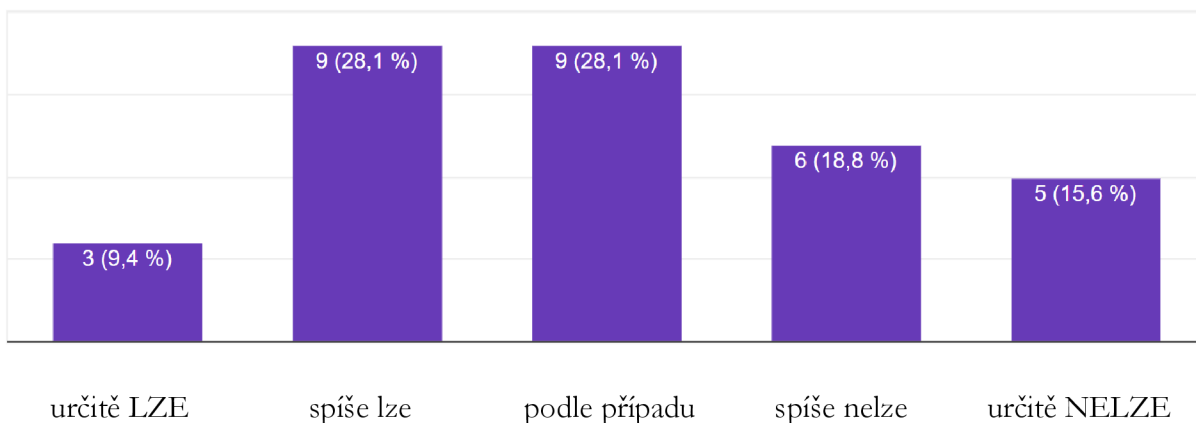
Lze vyhodnotit, že pouze 15,6 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí, kdežto 21,9 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu. **Naproti tomu 62,6 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.**

19. Rodiče se při Cochemské praxi v zásadě nemohou svobodně rozhodnout, že už spolu nechtějí vzájemně komunikovat

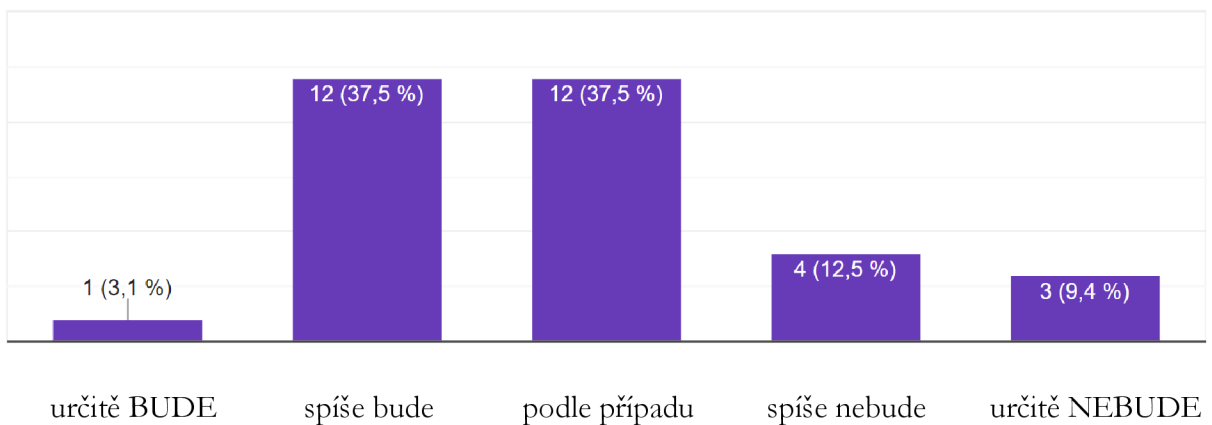
Lze vyhodnotit, že **59,4 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí nesouhlasí**, kdežto 15,6 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu 25 % odborníků spíše nebo určitě souhlasí.

20. Kvůli regionálním odlišnostem nelze spolupráci týmu nařídit celostátně platným jednotným předpisem

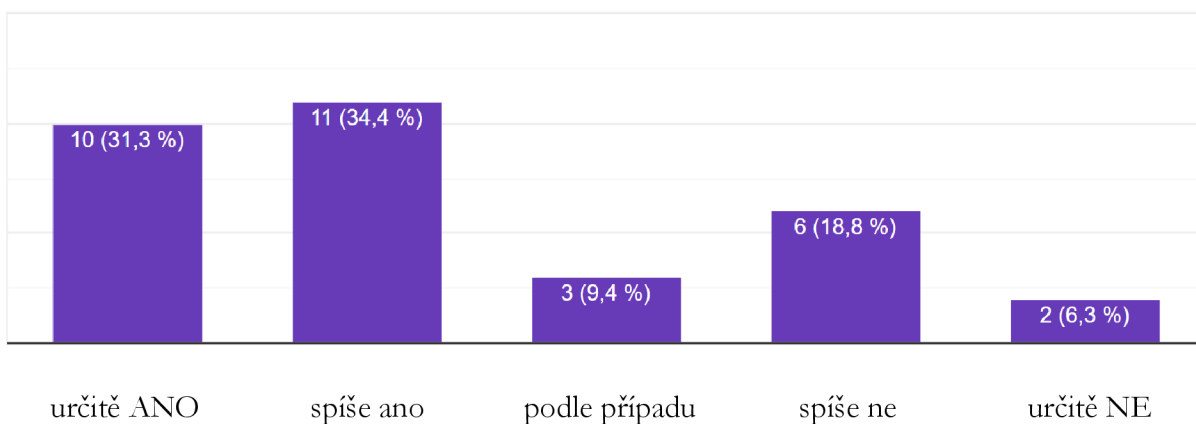
Lze vyhodnotit, že **37,5 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, kdežto 28,1 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu 34,4 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

21. Pokud vypadne v rámci týmu jediný člen spolupráce, nebude výsledek dobrý i při snaze ostatních členů týmu

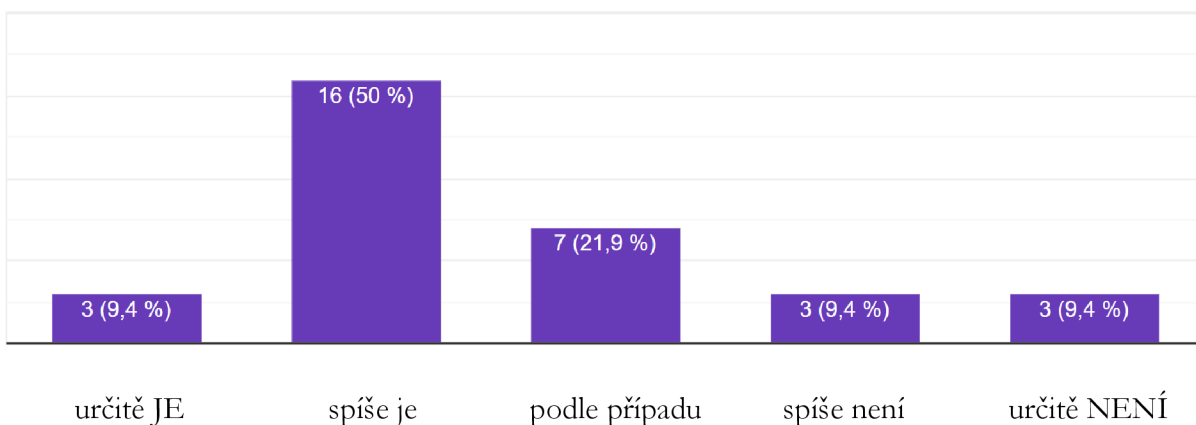
Lze vyhodnotit, že **40,6 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, kdežto 37,5 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 21,9 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

22. Rodiče si mohou vybrat, kterým odborníkům řešení svěří (např. pokud jim nevyhovuje s Vámi spolupracující psycholog nebo mediátor, mohou si vybrat sami jiného)

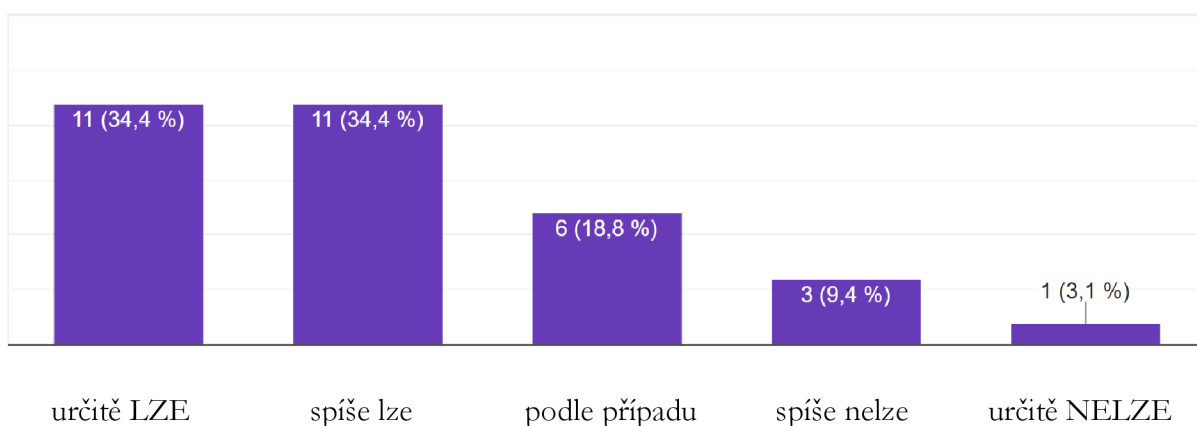
Lze vyhodnotit, že **65,7 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí souhlasí**, kdežto pouze 9,4 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu 25 % odborníků spíše nebo určitě nesouhlasí.

23. Mediátor či psycholog (bez právního vzdělání) není schopen posoudit soulad dohody rodičů s právními předpisy

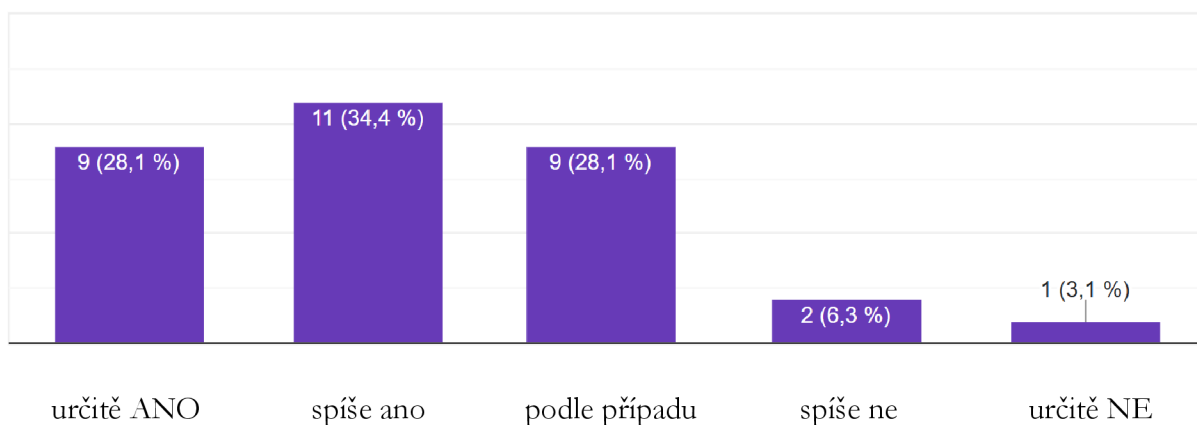
Lze vyhodnotit, že **59,4 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí nesouhlasí**, kdežto 21,9 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 18,8 % odborníků spíše nebo určitě souhlasí.

24. Cochemskou praxi nelze aplikovat na případy otevřené už před jejím zavedením

Lze vyhodnotit, že **68,8 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě s touto tezí nesouhlasí**, kdežto 18,8 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě situace liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 12,5 % odborníků spíše nebo určitě souhlasí.

25. Cochemskou praxi jako celek považují za přínosnou

Lze vyhodnotit, že **62,5 % zúčastněných odborníků spíše nebo určitě Cochemskou praxi považuje za přínosnou**, kdežto 28,1 % odborníků je toho názoru, že se v tomto bodě přínos liší podle konkrétního řešeného případu. Naproti tomu pouze 9,4 % odborníků praxi spíše nebo určitě za přínosnou nepovažuje.

2.4 Sumární výsledky výzkumu

„Co přináší zavedení Cochemské praxe na Vašem pracovišti?“

Hypotézy, které byly v daném regionu mezi kolizními opatrovníky ověřeny jako spíše nebo určitě platné, se shodou 50+ %, číslování hypotéz je zachováno jako v dotazníku:

1. **Zmocňování (empowerment) rodičů** k vlastní odpovědnosti za způsob řešení
5. Cochemská praxe přináší **rychlejší postup řešení**
7. **Flexibilita rodičovských dohod** ve srovnání s autoritativním rozhodnutím soudu
8. **Lepší koordinace a efektivita odborníků** v rámci interdisciplinárního týmu
15. **Spolupracující advokáti** mají i při Cochemské praxi tendenci **prosazovat zájmy pouze jednoho z rodičů**, namísto snahy o dohodu obou stran
17. Při Cochemské praxi hrozí nižší ochrana slabšího z rodičů, formou **vynucené „dohody“**
22. Rodiče si mohou **vybrat, kterým odborníkům řešení svěří** (např. pokud jim nevyhovuje s Vámi spolupracující psycholog nebo mediátor, mohou si vybrat sami jiného)
25. **Cochemskou praxi jako celek považují za přínosnou**

Hypotézy, které byly v daném regionu mezi kolizními opatrovníky hodnoceny bez významné shody, tedy se liší podle konkrétního případu a účastníků:

2. **Zlepšení vzájemné komunikace mezi rodiči** navzájem – přístupem „normální je se dohodnout“
3. Cochemská praxe lépe zajistí **dětem právo na oba rodiče**
4. Důraz na podstatu problému, tedy **vyřešení sporu, bez zbytečného zatěžování maličkostmi**

6. Lepší **orientace rodičů v procesu** rozchodu
9. Díky inovativní metodě lepší **důvěra rodičů ke členům interdisciplinárního týmu**
10. Cochemská praxe **zamezuje zbytečnému vyhocení** sporu
11. Cochemská praxe přináší **lepší možnost zapojení (participace) dítěte** – úměrně věku
13. V týmu **náročnější nastavení procesních záležitostí, kompetencí, součinnosti** – co, kdo, kdy v týmu má dělat
14. Nutnost **pravidelně se scházet v rámci týmu**, min. 1x měsíčně, pro optimální funkci týmu
16. Rychlost postupu řešení může být dobrá pouze pro toho rodiče, který je **iniciátor rozchodu** (pokud ten druhý na rozchod nebyl připraven)
20. Kvůli regionálním odlišnostem nelze spolupráci týmu nařídít **celostátně platným jednotným předpisem**
21. Pokud **vypadne v rámci týmu jediný článek spolupráce**, nebude výsledek dobrý i při snaze ostatních členů týmu

Hypotézy, které byly v daném regionu mezi kolizními opatrovníky ověřeny jako spíše nebo určitě neplatné, se shodou 50+ %

12. Cochemská praxe lépe umožňuje **vyločení manipulace a křivých obvinění** ze strany rodičů
18. Součástí našeho týmu je odborník, kterému metoda byla přidělena, ale on jí ve skutečnosti „nevěří“, **raději by vše dělal jako dříve** bez Cochemské praxe
19. Rodiče se při Cochemské praxi v zásadě **nemohou svobodně rozhodnout, že už spolu nechtějí vzájemně komunikovat**
23. **Mediátor či psycholog (bez právního vzdělání) není schopen posoudit** soulad dohody rodičů s právními předpisy
24. Cochemskou praxi **nelze aplikovat na případy otevřené** už před jejím zavedením

Závěr a doporučení vyplývající z výzkumu

Uvedený kvantitativní výzkum přinesl jako vyhodnocení cíle práce velmi zajímavou analýzu zejména v tom ohledu, že **v praxi konkrétního zkoumaného regionu nebyly potvrzeny některé z 25 hypotéz**, které byly vytvořeny na základě odborné literatury (Rogalewiczová 2019, Pazlarová in Matoušek 2016, Neumannová 2019, Rudolph 2009, Fücksle-Voigt 2004, podrobněji viz oddíl *Tvorba znění výzkumných hypotéz* na str. 21-22 této práce).

Vyhodnocení hypotéz v tomto závěru je setříděno podle výše procentuální shody mezi respondenty, což je **celkem 32 kolizních opatrovníků ze 7 různých Obcí s rozšířenou působností, v regionu Okresního soudu Brno-venkov**.

Jedno z nejzajímavějších zjištění se týká zejména vyvrácení hypotézy, že Cochemskou praxi údajně nelze aplikovat na případy otevřené už před jejím zavedením. Zde bylo dosaženo nejvyššího procentuálního výsledku v celém výzkumu, a sice že celých 68,8 % respondentů s touto tezí spíše nebo určitě nesouhlasí. **Cochemskou praxi tedy podle názoru významné většiny kolizních opatrovníků lze použít i pro případy otevřené před zavedením této praxe**. Je ovšem třeba myslet i na situace, kdy rodiče jsou například v tak vleklém a dlouhodobém konfliktu, že jim skutečně ani nová praxe nepomůže k lepším výsledkům. (*hypotéza 24*)

Obdobně, odborná literatura uvádí hypotézu, že při Cochemské praxi si rodiče údajně nemohou vybrat, kterým odborníkům řešení svěří (např. pokud jim nevyhovuje s OSPOD spolupracující psycholog nebo mediátor, nemohou si vybrat sami jiného). Ale ve zkoumaném regionu se celých 65,7 % zúčastněných odborníků shoduje, že naopak **svobodný výběr mediátora či psychologa není problém**. Je ale samozřejmě třeba respektovat regionální rozdíly, určitě mohou nastat značné odlišnosti ve vyhodnocení mezi jednotlivými lokalitami, protože jinak funguje svoboda výběru v regionu, kde je k dispozici jediný mediátor pro celý okres, a jinak v blízkosti krajského města, kde je mediátorů na výběr podstatně více. Zde se nabízí úvaha pro regiony, kde okresní či městský soud teprve zvažuje zavedení Cochemské praxe – je vhodné i geograficky vyhodnotit, odkud budou odborníci v budoucím interdisciplinárním týmu a zdali tak budou schopni klientům nabídnout i možnost výběru. (*hypotéza 22*)

Dalším zajímavým zjištěním je, že 62,5 % respondentů uvádí, že **v jejich týmu není odborník, který by raději nechal vše na starších postupech a raději nepoužíval novou Cochemskou praxi**. Naproti tomu odborná literatura udává, že toto může existovat v týmu jako

poměrně častá možnost – odborník, kterému metoda byla direktivně v týmu přidělena, ale on jí ve skutečnosti „nevěří“. (*hypotéza 18*)

Celých 62,6 % účastníků výzkumu se domnívá, že **spolupracující advokáti mají i při Cochemské praxi tendenci prosazovat zájmy pouze jednoho z rodičů, namísto snahy o dohodu obou stran**. Zkušenost z praxe je tedy taková, že advokáti stále upřednostňují „bojové nasazení“ oproti klidné dohodě obou stran – na tento aspekt je třeba myslet a ostatní členové týmu včetně soudců by se měli snažit v tomto směru advokáty usměrňovat. (*hypotéza 15*)

Celkem 59,4 % účastníků výzkumu se domnívá, že **i mediátor či psycholog bez právního vzdělání je schopen posoudit soulad dohody rodičů s právními předpisy**. Přitom i v tomto případě odborná literatura udává opak. V praxi tedy zřejmě obava z nedostatečných kompetencí v tomto směru není třeba, k významnému nesouladu dohod s právními předpisy nedochází. (*hypotéza 23*)

Dalším z překvapivých zjištění tohoto výzkumu je také fakt, že 56,3 % respondentů **nesouhlasí s hypotézou, že by Cochemská praxe lépe umožňovala vyloučení manipulace a křivých obvinění ze strany rodičů**. Lze vyhodnotit, že pokud mají rodiče osobnostní dispozice takové, že jsou schopni se kdykoliv snížit k podobným taktikám, potom zhruba v polovině takových případů ani Cochemská praxe nepomůže. (*hypotéza 12*)

Dále 59,4 % respondentů **nesouhlasí s hypotézou, že rodiče se při Cochemské praxi v zásadě nemohou svobodně rozhodnout, že už spolu nechtějí vzájemně komunikovat**. Praxe je zjevně taková, že pokud jsou rodiče přesvědčení opravdu hluboce o tom, že spolu komunikovat nechtějí a nebudou, opět nepomůže ani zavedení Cochemské praxe a bude pravděpodobně nutné direktivní rozhodnutí opatrovnického soudu, který eventuálně rozhodne i bez jejich účasti. (*hypotéza 19*)

U tří hypotéz shodných 56,3 % respondentů souhlasí s tím, že **Cochemská praxe přináší rychlejší postup řešení** (*hypotéza 5*) **i lepší koordinaci a efektivitu odborníků v rámci interdisciplinárního týmu**. (*hypotéza 8*) **a metoda více vede rodiče k vědomí vlastní zodpovědnosti za způsob řešení – empowerment**. (*hypotéza 1*) Na základě tohoto výsledku lze doporučit tato tři hlediska jako praktická pozitivní rozhodovací kritéria pro Okresní soudy, u kterých se teprve o zavedení Cochemské praxe uvažuje.

Překvapivým zjištěním se jeví fakt, že celých 53,1 % respondentů se domnívá, že i při této praxi **může vzniknout nátlakem mezi rodiči vynucená „dohoda“, navzdory snaze celého**

týmu vést rodiče ke spolupráci. Je třeba brát v úvahu, že uvedený problém opět souvisí primárně s osobnostními charakteristikami zúčastněných rodičů, nicméně pro činnost celého interdisciplinárního týmu je toto zajímavým varováním s možností zamyslet se nad prevencí takového výsledku. *(hypotéza 17)*

Polovina respondentů, tedy 50 %, **souhlasí s tezí, že tato praxe přináší flexibilitu rodičovských dohod ve srovnání s autoritativním rozhodnutím soudu.** *(hypotéza 7)*

Na téměř poloviční shodu 46,9 % se respondenti dostali u hypotézy, že **u Cochemské praxe je v týmu náročnější nastavení procesních záležitostí, kompetencí, součinnosti – co, kdo a kdy v týmu má dělat.** *(hypotéza 13)*

U ostatních hypotéz nedošlo mezi respondenty k významné shodě, což je v zásadě potvrzením faktu, že **mnoho aspektů se při Cochemské praxi řídí přísně konkrétními podmínkami dané lokality a daného případu.**

Cochemskou praxi jako celek považuje za přínosnou celých 62,5 % zúčastněných kolizních opatrovníků, což je pozitivní zjištění. Zde se jedná o poměrně jasný vzkaz od zúčastněných kolizních opatrovníků ke všem Okresním soudům a potenciálním členům interdisciplinárních týmů – **tato praxe je i přes své částečné nedostatky již roky používaná, ve většině případů úspěšná a přínosná, proto neváhejte s jejím zaváděním a používáním.** *(otázka 25)*

Literatura a zdroje

Boylan, J., & Allan, G. (2013). *Family disruption and relationship breakdown*. In M. Davies (Ed.), *The Blackwell companion to social work, Fourth edition* (s.129-135). New Jersey: Wiley-Blackwell Publishing.

Cochem.cz, z.s. (n.d.) *O nás*. Online dostupné na: <https://www.cochem.cz/wordpress/o-nas/> [cit. 20.11.2021]

Council of Europe. Resolution 2079 (2015): *Equality and shared parental responsibility – the role of fathers*. Dostupné na: <https://www.jugendhilfeportal.de/material/euoparats-resolution-2079-2015-equality-and-shared-parental-responsibility-the-role-of-fathers> [cit. 20.11.2022]

Čermák I. & Širůček, J. (2012). *Validita jako integrace výzkumného poznání*. Online prezentace. Brno: FSS MUNI. Online dostupné na: https://is.muni.cz/el/fss/podzim2012/PSY401/um/PSY401_Validita.pdf [cit. 6.12.2022]

Český statistický úřad (2018). *Mapa správních obvodů ORP*. Online dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/kraje-nuts-3-a-so-orp-ceske-republiky> [cit. 6.12.2022]

ČR (2021). *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí* (359/1999 Sb., po novelizaci č. 363/2021 Sb.) Dostupné na: https://www.epravo.cz/_dataPublic/sbirky/2021/sb0161-2021.pdf [cit. 5.6.2022]

Dethloff, N. (2005). *Parental Rights and Responsibilities in Germany*. In: *Family Law Quarterly*. Vol. 39, No. 2, Symposium on Comparative Custody Law (Summer 2005), pp. 315-337 (23 pages). Chicago: American Bar Association

Disman, M. (2021) *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Páté, nezměněné vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.

Füchsle-Voigt, T. (2004). *Verordnete Kooperation im Familienkonflikt als Prozess der Einstellungsänderung: Theoretische Überlegungen und praktische Umsetzung*. FPR (Familie Partnerschaft Recht), Heft 11. München: C.H.Beck. s. 600. Online dostupné na: http://www.grosseltern-initiative.de/Studien/Fuchsle_Studie.pdf [cit. 4.12.2022]

Füchsle-Voigt, T. & Gorges, M. (2008). *Einige Daten zum Cochemer Modell*. In: *Zeitschrift für Kindschaftsrecht und Jugendhilfe (ZKJ)*. Köln: Reguvis. 246–248

Humhal, K. (2021). *Jednou mi od soudu přinesli šest přepravek spisů, přiblížil praxi klinický psycholog Karel Humhal*. Český rozhlas Dvojka, 5. října 2021. Online dostupné na: <https://dvojka.rozhlas.cz/jednou-mi-od-soudu-prinesli-sest-prepravek-spisu-priblizil-praxi-klinicky-8590549> [cit. 25.11.2022]

Chráška, M. (2007). *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada.

Chytrý, V. & Kroufek R. (2017). Možnosti využití Likertovy škály – základní principy aplikace v pedagogickém výzkumu a demonstrace na příkladu zjišťování vztahu člověka k přírodě. In: *Scientia in educatione*, 8(1), p. 2–17. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. Online dostupné na: <https://ojs.cuni.cz/scied/article/view/591> [cit. 6.12.2022]

Matoušek, O. & Pazlarová, H. (2016). *Státní orgány sociálněprávní ochrany dětí: dobrá praxe z pohledu rodin a pracovníků*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.

Ministerstvo spravedlnosti ČR (n.d.) *Průběh soudního řízení v některých věcech péče o nezletilé podle pravidel interdisciplinární spolupráce*. Dostupné online na portálu MSp ČR: <https://www.justice.cz/documents/33609/1046892/pr%C5%AFb%C4%9Bh+soudn%C3%ADho+%C5%99%C3%ADzen%C3%AD+dle+pravidel+interdisciplin%C3%A1rn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce.pdf> [cit. 25.11.2022]

Neumannová, H. (2019). *Postoje sociálních pracovníků OSPOD ke Cochemské praxi ve vybrané lokalitě*. Brno: MUNI

Nováková, M. (2018). Seriál: Cochemská praxe – "Cochemský model neumí řešit všechno, jedná se však o zásadní prevenci pro většinu rodinně-právních soudních sporů," říká Markéta Nováková. *Iurium – Právní portál pro právní teorii i praxi, odborníky i veřejnost* [online]. Online dostupné na: <https://www.iurium.cz/2018/03/31/serial-cochemska-praxe-cochemsky-model-neumi-resit-vsechno-jedna-se-vsak-zasadni-prevenci-vetsinu-rodinnepravnich-soudnich-sporu-rika-marketa-novakova/> [cit. 26.11.2022]

OS Brno-venkov (2019). *Cochemská praxe u Okresního soudu Brno-venkov, s účinností od 1. 10. 2019*. Online dostupné na: <https://www.justice.cz/web/okresni-soud-brno-venkov/kontakty?clanek=cochemska-praxe-u-okresniho-soudu-brno-venkov> [cit. 6.12.2022]

OS Brno-venkov (n.d.). *Orgány SPOD spolupracující s OS Brno-venkov, tabulka kontaktů*. Online dostupné na: <https://www.justice.cz/documents/21849/2071499/OSPOD.pdf> [cit. 6.12.2022]

OS Brno-venkov (n.d.). *Základní informace – územní působnost*. Online dostupné na: <https://www.justice.cz/web/okresni-soud-brno-venkov/zakladni-informace?clanek=okresni-soud-brno-venk-2> [cit. 6.12.2022]

Polák, V. (2018). *Projekt interdisciplinární spolupráce při rozhodování o nezletilých dětech v obvodu Okresního soudu v Novém Jičíně – inspirováno Cochemskou praxí*. In Kutlík, F. (ed.). *Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Bratislava: VŠZaSP. Dostupné online na: http://roddinmediacia.sk/user_files/files/Zborn%C3%ADk%20III.konferencia%20o%20RM%202018.pdf [cit. 6.12.2022]

Rogalewiczová, R. (2015). *Představení Cochemské praxe*. In: Cochemská praxe v České republice: Sborník příspěvků z konference, Brno: ÚMPOD.

Rogalewiczová, R. (2019). *Dítě v rodičovském konfliktu: jak zůstat dobrým rodičem i po rozchodu*. Praha: Leges.

Rosenberg, M. B. (2022). *Nenasilná komunikace: řeč života*. Revidované a doplněné vydání. Praha: Portál.

Rudolph, J. (2009). *Ty jsi moje dítě. Cochemská praxe – cesty ke lidskému rodinnému právu*. Drážďany: T.Podivínský. Online dostupné na: <http://www.cochem.pro/ty-jsi-moje-dite.pdf> [cit. 25.11.2022]

Šínová, R. (2010). *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. Praha: Leges.

Tamm, M. (2010). *Das neue Familienverfahrensgesetz in Deutschland: Regelungsentention und Regelungsschwerpunkte*. In: Šínová, R. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. Praha: Leges.

Zháněl, J., Hellebrandt, V. & Sebera, M. (2014). *Metodologie výzkumné práce*. Brno: Masarykova univerzita.

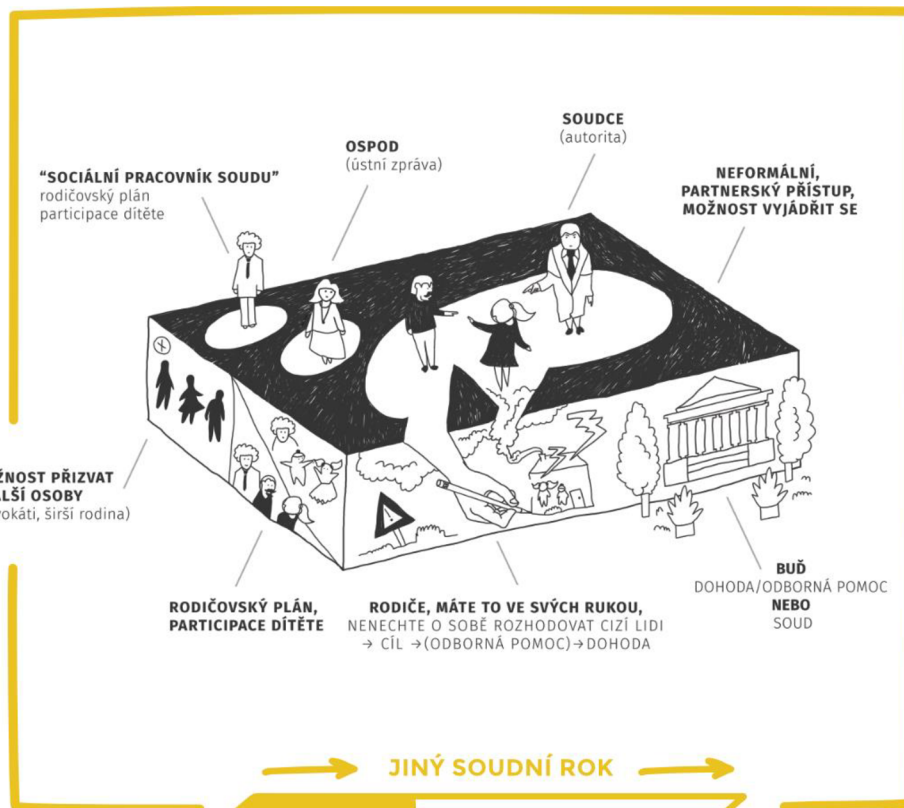
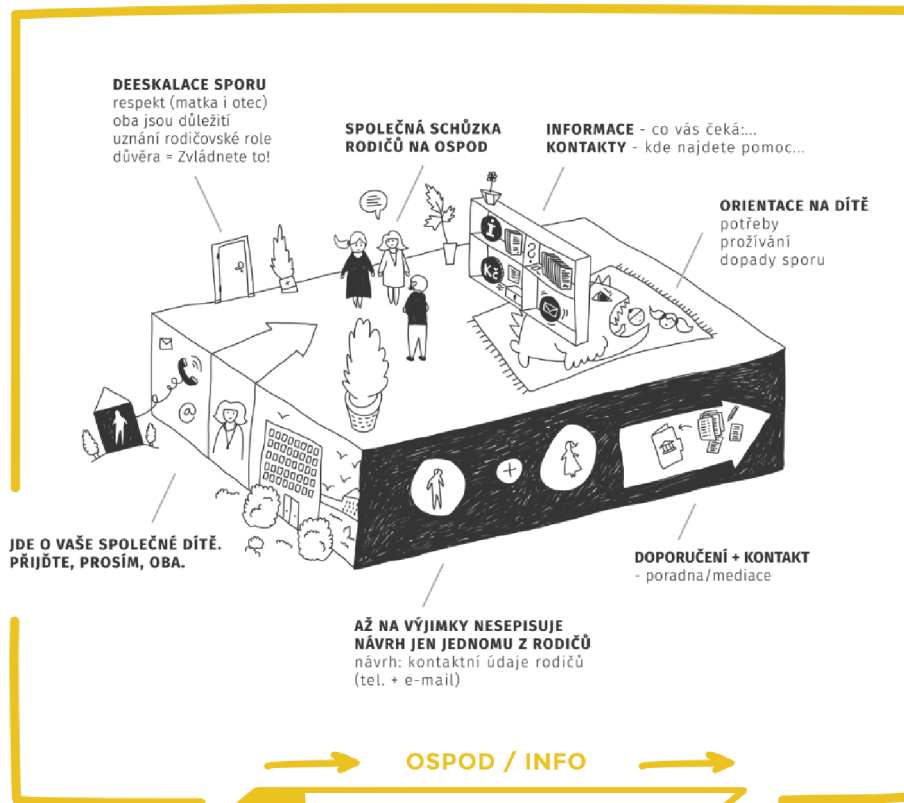
Seznam použitých zkratk

JSR	Jiný soudní rok
KS	Krajský soud
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OS	Okresní soud
SPOD	Sociálně právní ochrana dětí
ÚMPOD	Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí
ÚS	Ústavní soud
ZOSPOD	Zákon o orgánu sociálně-právní ochrany dětí

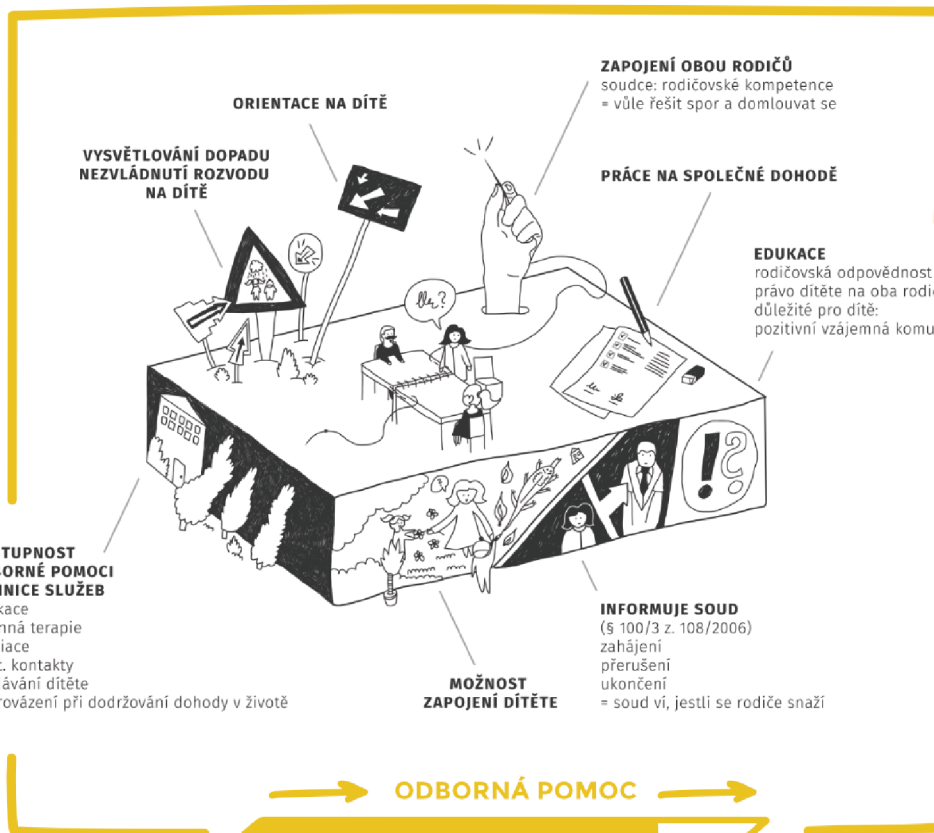
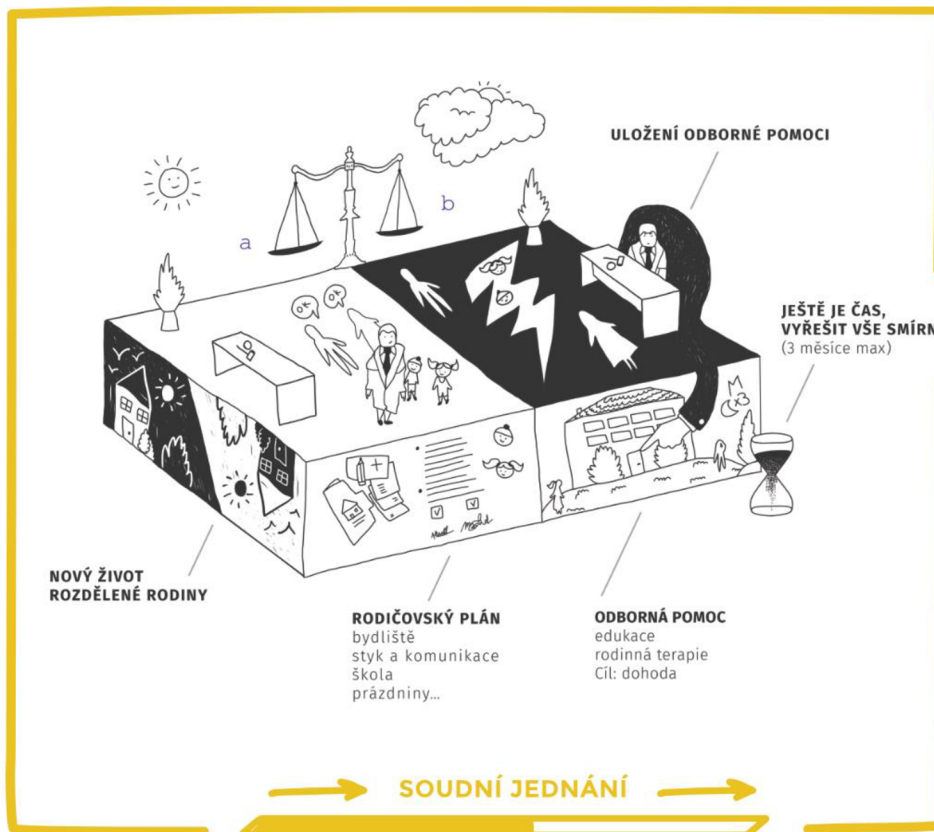
Seznam obrazových příloh

5× metodický postup Cochemské praxe. Cochem.cz, z.s. Dostupné online na:
<https://www.cochem.cz/index.php/postup/> [cit. 25.11.2022]

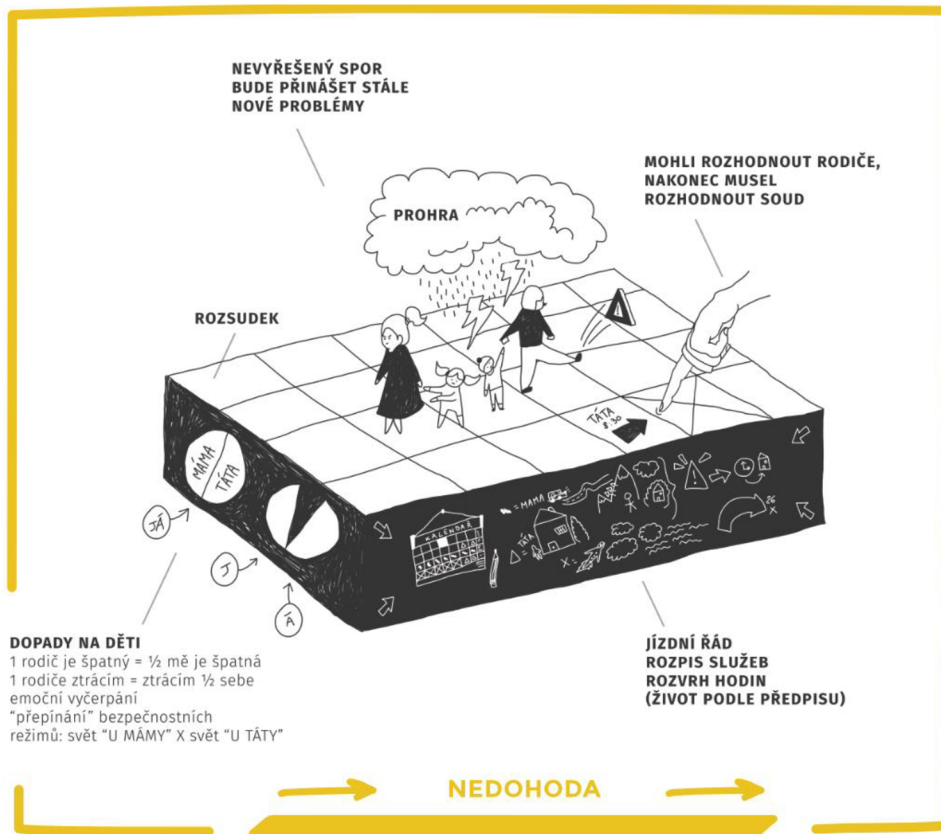
Obrazová příloha: 5× metodický postup Cochemské praxe

Zdroj: Cochem.cz, z.s. Dostupné online na: <https://www.cochem.cz/index.php/postup/> [cit. 25.11.2022]

Zdroj: Cochem.cz, z.s. Dostupné online na: <https://www.cochem.cz/index.php/postup/> [cit. 25.11.2022]

Zdroj: **Cochem.cz, z.s.** Dostupné online na: <https://www.cochem.cz/index.php/postup/> [cit. 25.11.2022]